

Basisschool de Regenboog

Beleidsplan schoolklimaat en veiligheid

2020-2024

INHOUDSOPGAVE

1 TOELICHTING OP BELEIDSPLAN SCHOOLKLIMAAT & VEILIGHEID DE REGENBOOG

- ✓ Inleiding pag. 4
- ✓ Relatie Beleidsplan Schoolklimaat & Veiligheid de Regenboog en andere documenten pag. 4
- ✓ Doelstelling Beleidsplan Schoolklimaat & Veiligheid de Regenboog pag. 5

2 MISSIE EN VISIE DE REGENBOOG

- ✓ Inleiding pag. 6
- ✓ Missie van de Regenboog pag. 6
- ✓ Visie van de Regenboog pag. 6
- ✓ Visie pedagogisch klimaat pag. 7
- ✓ Visie op onderwijskundig klimaat pag. 7

3 OMGANGSBELEID

- ✓ Basisregels pag. 8
- ✓ Omgangsregels pag. 8

4 PREVENTIEVE ACTIVITEITEN EN METHODE T.B.V. PEDAGOGISCH KLIMAAT EN VEILIGHEID

- ✓ Godsdienstonderwijs en vertaling naar dagelijkse praktijk pag. 10
- ✓ Continu verbeteren pag. 11
- ✓ Methode seksuele vorming 'Wonderlijk Gemaakt' pag. 11
- ✓ Leerling-raad pag. 12

5 MONITOREN VAN PEDAGOGISCHKLIMAAT+ VEILIGHEID

- ✓ Sociaal emotioneel Leerling Volg Systeem pag. 12
- ✓ Enquête Sociale Veiligheid pag. 13
- ✓ Tevredenheidspelling Scholen met Succes pag. 13
- ✓ Vertrouwenspersonen leerlingen pag. 13
- ✓ Incidentenregistratie pag. 13

6 CURATIEVE ACTIVITEITEN EN METHODE T.B.V. PEDAGOGISCH KLIMAAT EN SOCIALE VEILIGHEID

- ✓ Pestprotocol en Pestcoördinator pag. 14
- ✓ Kinderen en hun Sociale Talenten pag. 14
- ✓ Doos vol gevoelens pag. 15

✓ Babbelspel	pag. 15
✓ Stop-denk-doe	pag. 15
✓ Kinderkwaliteitspel	pag. 15
✓ Spring, kikker, spring	pag. 15
✓ Begeleiding door externen	pag. 16

7 AMBITIE

✓ Ambitie	pag. 16
-----------	---------

8 BIJLAGEN

✓ Bijlage 1: Pleinregels leerlingen	pag. 17
✓ Bijlage 2: Achtergrondinformatie Continu verbeteren	pag. 18
✓ Bijlage 3: Protocol: Sociale Veiligheidsplan de Regenboog	pag. 20
✓ Bijlage 5: Rouwprotocol	pag. 39
✓ Bijlage 6: Protocol medische handelingen op school	pag. 46
✓ Bijlage 7: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	pag. 62
✓ Bijlage 8: Protocol Sociale Media	pag. 87

Protocol Basisonderwijs i.v.m. Corona is niet toegevoegd, dit omdat dit protocol steeds wordt aangepast. U kunt dit protocol en nog andere informatie vinden op internet:

<https://po.lesopafstand.nl/lesopafstand/protocollen/>

1 TOELICHTING OP BELEIDSPAN SCHOOLKLIMAAT & VEILIGHEID DE REGENBOOG

Inleiding

Veiligheid op school staat volop in de belangstelling. En dat moet, want een veilige leeromgeving is noodzakelijk voor een goede ontwikkeling van leerlingen. Een veilige omgeving is ook nodig voor leerkrachten en overig personeel van de school. Zij moeten naar behoren en met plezier hun werk kunnen doen. Onder een veilige school wordt verstaan:

- ✓ Een plek waar rust heerst
- ✓ Een plek waar leerlingen, personeel en ouders/verzorgers zich thuis voelen en zich veilig weten
- ✓ Een plek waar alle betrokkenen respectvol, prettig en vriendelijk met elkaar omgaan

Onveiligheid is alles wat hierop inbreuk maakt.

Binnen het toezicht criterium van de Inspectie voor het onderwijs staat vermeld dat van scholen wordt verwacht dat zij een actief beleid voeren op het gebied van de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel. Om het juiste veiligheidsbeleid te kunnen voeren is het van belang om inzicht te hebben in de beleving van de sociale veiligheid door leerlingen en personeel en in incidenten die zich op het gebied van de sociale veiligheid voordoen.

In de tweede plaats mag van de school verwacht worden dat zij aan preventie doet. Dit houdt in dat de school een uitgewerkt veiligheidsbeleid heeft, gericht op preventie van incidenten, dat zij gedragsregels handhaaft, dat zij in het onderwijsaanbod gericht aandacht besteedt aan aspecten van sociale veiligheid en dat zij op het gebied van sociale veiligheid structureel samenwerkt met relevante ketenpartners.

In de derde plaats moet de school incidenten adequaat kunnen aanpakken. Dit houdt in dat zij een uitgewerkt veiligheidsbeleid heeft, gericht op het optreden na incidenten en dat zij zorgt op de korte en langere termijn voor begeleiding van leerlingen en personeel.

Relatie beleidsplan Schoolklimaat & veiligheid de Regenboog met andere documenten

De Regenboog school maakt onderdeel uit van Schoolvereniging Rehoboth. De vereniging heeft in juni 2015 een gezamenlijk Veiligheidsplan van Vereniging Rehoboth tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel te Urk (hierna te noemen: Rehoboth) opgesteld. Met dit Veiligheidsplan is inzichtelijk gemaakt en verantwoording afgelegd hoe op de scholen binnen schoolvereniging Rehoboth omgegaan wordt met veiligheid. Aan dit document zijn verschillende bijlagen en hulpbronnen verbonden. Deze bijlagen liggen ter inzage op de scholen. Daarnaast zijn er verschillende bijlagen die op de individuele scholen aangepast dienen te zijn aan de situatie op de eigen school.

Ten aanzien van de protocollen die gespecificeerd zijn voor de situatie op de Regenboog school heeft de school "Sociale Veiligheidsplan Regenboog school" vastgesteld met daarin het pestprotocol, het protocol onacceptabel gedrag en het protocol seksuele vorming. Daarnaast beschikt de school over een actueel ontruimingsplan. Dit document ligt ter inzage op de school, ook ligt het plan in alle lokalen en overige ruimtes van de school. In juni is er een RI&E gedaan en een plan van aanpak gemaakt om de vastgestelde aandachtspunten op te lossen. De controlelijsten Arbo en Veiligheidsbeleid/brandveiligheid schoolgebouwen worden jaarlijks ingevuld. Het beleidsplan Schoolklimaat & Veiligheid Regenboog school is opgesteld om aan te geven op welke wijze de school actief, preventief en adequaat handelt op het gebied van

Doelstellingen van het beleidsplan Schoolklimaat & Veiligheid Regenboog school

Door middel van het beleidsplan Schoolklimaat & Veiligheid Regenboog school willen wij de volgende doelstellingen bereiken:

- ✓ Formuleren van de visie op pedagogisch klimaat
- ✓ In kaart brengen op welke wijze de school preventief beleid voert op het gebied van pedagogisch klimaat en veiligheid
- ✓ In kaart brengen op welke wijze de school actief beleid voert op het gebied van pedagogisch klimaat en veiligheid
- ✓ In kaart brengen hoe de school adequaat anticipeert op incidenten op het gebied van pedagogisch klimaat en veiligheid
- ✓ Formuleren van ambities ten aanzien van het verder ontwikkelen van beleid schoolklimaat & veiligheid op de Regenboog school

2 MISSIE EN VISIE DE REGENBOOG

Inleiding

Een regenboog is de gekleurde cirkelboog die een waarnemer vanuit zijn gezichtspunt in de lucht ziet staan als de (laagstaande) zon tegen een nevel van waterdruppels schijnt. Van buiten naar binnen zijn de volgende kleuren te zien: rood, oranje, geel, groen, blauw, indigo en violet. God gaf de regenboog als teken aan de mensheid, na de zondvloed, als een belofte van bewaring. Onze “kleurrijke” school wil ruimte bieden aan eigenheid van leerlingen, ouders en leerkrachten. De zorg en aandacht voor ieder kind staan centraal, zodat alle kinderen zich in een plezierige en veilige omgeving naar vermogen kunnen ontwikkelen.

Missie Regenboog school

“Je mag zijn wie je bent en samen bouwen we aan je talent!”.

Als team en leerlingen van de Regenboog hebben we oog voor de ander. We laten wij eenieder in zijn waarde en we zijn op een open en positieve manier betrokken bij elkaar; dat maakt ons samen sterk en uniek.

Visie Regenboog school

“Basisschool de Regenboog biedt, vanuit Gods woord, ruimte aan eigenheid van leerlingen, leerkrachten en ouders. We dragen samen de verantwoordelijkheid om het beste uit de leerlingen te halen en met alles wat we doen streven wij na dat onze leerlingen in de samenleving later optimaal kunnen functioneren als zelfstandige, authentieke en positief kritische mensen”.

Wij onderscheiden ons door te werken vanuit ons geloof en hieraan ontleen wij onze christelijke identiteit. Dit is merkbaar in ons dagelijks handelen. We beleven ons geloof door samen met de leerlingen in gesprek te gaan en we vertellen hen over Gods liefde en genade. De Bijbel is voor ons de leidraad van waaruit wij onze identiteit vormgeven. We kennen een open aannamebeleid en daarom is iedereen, ongeacht achtergrond en cultuur, welkom bij ons op school. We hebben respect voor andere geloofsovertuigingen en opvattingen en deze worden, in de hogere groepen, ook met leerlingen besproken, zodat zij kennismaken met de verschillen in de maatschappij. We vragen van ouders en kinderen dat zij onze identiteit respecteren en meedoen met alle activiteiten en vieringen die wij als school, vanuit onze identiteit, organiseren. We bieden onze leerlingen een rijke leeromgeving. We hebben hoge verwachtingen van onze leerlingen en stemmen ons onderwijsaanbod hier zoveel mogelijk op af.

Visie op pedagogisch klimaat

Eerder hebben we aangegeven aan de missie en visie te werken waarbij onze **kernwaarden** zijn:

- ✓ **Samen**; leerling, leerkracht en ouders
- ✓ **Vertrouwen**; in de mogelijkheden van kinderen
- ✓ **Doelgericht**; eigenaar van het eigen leerproces
- ✓ **Rijke leeromgeving**; brede oriëntatie

We voeden onze leerlingen op om goed te functioneren binnen onze samenleving. Daar zijn uiteraard vaardigheden zoals lezen en rekenen onmisbaar voor maar dat is niet genoeg. Sociale vaardigheden zijn heel belangrijk om te slagen in de maatschappij.

Visie op onderwijskundig klimaat

De leerkracht maakt het verschil!

We staan voor een veilig pedagogisch klimaat waarin we werken aan competentie (ik kan het), relatie (ik kan het samen) en autonomie (ik kan het zelf). We vertrouwen op de mogelijkheden die ieder kind in zich draagt. Dit is de basis van waaruit het omgaan met verschillen wordt georganiseerd. Hierin kennen we onze mogelijkheden maar ook onze beperkingen: een leerkracht kan in een jaargroep drie niveaus tot hun recht laten komen, op basis van de beschikbare tijd en menskracht.

Vrijheid is essentieel voor de ontplooiing van de persoonlijkheid van een mens. Kinderen moeten leren om deze vrijheid te hanteren. Onze school biedt vrijheid in gebondenheid door het

scheppen van duidelijke kaders en regels die structuur, rust en veiligheid waarborgen. In ons dagelijks onderwijs zijn er momenten waarop zelfstandig wordt gewerkt met een dag- of weektaak. Ook hierin ervaart de leerling vrijheid en verantwoordelijkheid voor de gestelde taak. Door te werken met databorden in de groep worden de doelen en de vooruitgang van de resultaten duidelijk voor de leerlingen en de ouders. Door zelf doelen te stellen en doelgericht te werken, worden leerlingen mede-eigenaar van hun eigen leerproces en dit beïnvloedt op een positieve manier de resultaten. We stimuleren en motiveren leerlingen om problemen en vraagstukken samen met anderen op te lossen zodat ze van en met elkaar leren.

Zo werkt onze school aan een positieve schoolcultuur, zodat *‘leerlingen zich naar hun vermogen, optimaal ontwikkelen en als zelfstandige en betrokken burgers kunnen functioneren in de samenleving’*.

3 OMGANGSBELEID

Ten aanzien van de omgang met elkaar wordt het voorbeeldgedrag van Jezus Christus duidelijk. Wat Hij ons heeft geleerd, vormt het referentiekader van waaruit het personeel leerlingen benadert, leerlingen elkaar en de leerkrachten benaderen en hoe het personeel onderling met elkaar en met de ouders omgaat.

Basisregels

We werken op de Regenboog met duidelijke gedragsregels, op rijm, zodat ze gemakkelijk te onthouden zijn. Deze regels zijn opgesteld vanuit de normen en waarden waar we als school voor staan. Het bespreken van deze regels helpt de kinderen om een reëel beeld te vormen van wat gewenst gedrag is. Als je weet wat gewenst gedrag is, ben je zelf beter in staat om aan deze regels te voldoen. Tevens is het beter mogelijk om ongewenst gedrag te benoemen. Deze regels ziet u terug op de prikborden bij beide ingangen.

1. Pesten is nooit goed, zorg dus dat je aardig doet!
2. Slaan, schelden of schoppen? Daar moet je snel mee stoppen!
3. Met lachen is niets mis, zolang het maar niet om een ander is!
4. Noemt iemand jou vaak stom of suf, zeg het dan tegen de meester of juf.
5. Ik, jij, hij of zij, iedereen hoort erbij!
6. Rommel gooi je met gemak, snel even in de prullenbak.
7. Toiletten blijven schoon en fris, als iedereen maar netjes is!
8. Als de ander praat ben je stil, dan hoor je wat die zeggen wil.
9. Hoe leuk het buiten ook was, kom rustig in de klas!
10. We houden samen de eer hoog, van onze school De Regenboog!

Ook werken we met de zgn. Gouden Regels. Deze betreffen de sociale omgangsvormen, bv “als een ander praat, kijk je hem of haar aan”.

Vanuit de principes van opbrengst gericht werken heeft iedere groep daarnaast een eigen groepsmissie geformuleerd, waarin de groep heeft verwoord hoe ze met elkaar om gaan en wat hun missie is. Daarnaast heeft iedere groep deze missie vertaalt in groepsafspraken (maximaal vijf) die specifiek gelden voor hun groep.

Omgangsregels

Vanuit de basisregels zijn een aantal omgangsregels/afspraken voortgekomen. Als leerkrachten letten we op de volgende punten en daar wijzen we de leerlingen ook op. Het is niet de

bedoeling dat de leerlingen deze regels uit het hoofd kennen. Ze zijn bedoeld om duidelijkheid te verschaffen over datgene wat wel en wat niet aanvaardbaar is binnen onze school.

Algemeen

Voor schooltijd mag niemand zonder toestemming van een leerkracht de school binnen komen.

- ✓ Tijdens de pauze gaat iedereen rustig naar buiten.
- ✓ Ook na het einde van de lessen, gaat iedereen rustig naar buiten en alleen de klassendienst blijft in de groep voor de (opgedragen) werkzaamheden.
- ✓ De leerkrachten houden toezicht bij het naar buiten gaan van de leerlingen.
- ✓ Bij onduidelijkheden, neemt de directeur de beslissingen.
- ✓ Leerlingen lopen rustig door de gang.
- ✓ Leerkrachten zien erop toe dat leerlingen na het werken op de gang hun plek opruimen. Dat wil zeggen, stoelen aangeschoven, tafels recht en geen rommel.
- ✓ Op de gang en in de hal gebruiken we onze fluisterstem zodat anderen geen last van ons hebben.
- ✓ De handvaardigheidskasten, kopieerplek, speellokaal en de materialenberging zijn geen ruimtes voor de leerlingen en alleen toegankelijk voor leerkrachten.

Plein

- ✓ Groep 3 en de kleuters gaan via het kleuterplein naar binnen en naar buiten.
- ✓ Groep 3 en 4 spelen in de pauze op het kleuterplein, de kleuters zijn dan binnen aan het fruit eten.
- ✓ Groep 5 tot en met 8 spelen van 10.30-10.45 op het grote plein
- ✓ Op het plein fietsen we niet
- ✓ We nemen geen ballen, skeelers, waveboards of stepjes e.d. mee naar school.
- ✓ In de pannakooi mogen de leerlingen voetballen, er is een verdeling per groep (per dag) De leerlingen mogen niet op de buizen klimmen.
- ✓ Als de bel gaat gaan de kinderen rustig op hun plek in de rij staan.
- ✓ Tijdens de pauze en voor schooltijd blijven de leerlingen op het plein
- ✓ De leerlingen klimmen niet op hekken, muurtjes of op het dak, dit i.v.m. de veiligheid
- ✓ Een kwartier voor/na school is er een pleinwacht op het kleuterplein en een op het grote plein.
- ✓ In de pauze is er een pleinwacht op het kleuterplein (de andere pleinwacht houdt toezicht bij de beide kleutergroepen binnen) en twee pleinwachters op het grote plein . (zie pleinwachtrooster)

(Tijdens de Corona periode geldt dat leerlingen vanaf 08.30 uur en 13.30 uur naar binnen komen, de handen wassen en daarna naar de klas gaan. Het naar buiten gaan verloopt in de rij, de leerkracht houdt toezicht dat de leerlingen gelijk het plein verlaten.)

Rij

- ✓ Alle leerlingen van een groep staan bij elkaar in twee rijen
- ✓ Bij de eerste bel gaan alle leerlingen in de rij staan en gaan de leerkrachten naar buiten
- ✓ Bij de tweede bel zijn alle leerlingen binnen en start de les.
- ✓ Aan het begin van de morgen en aan het begin van de middag geven de leerkrachten alle leerlingen bij binnenkomst een hand.

(Tijdens de Corona periode staan leerlingen dus niet in de rij, zie hierboven. Er worden, gezien de hygiëne maatregelen, voorlopig geen handen gegeven. Tot nader order mogen ouders zo min mogelijk in school komen. Indien dit toch noodzakelijk is vragen wij de ouders en of bezoekers om alle voorzorgsmaatregelen in acht te nemen en zich te registreren i.v.m. mogelijk bron-en contactonderzoek. Ook handen wassen of handen desinfecteren bij binnenkomst.

Zie hiervoor ook Protocol Basisonderwijs. Dit wordt voortdurend aangepast.

4 PREVENTIEVE ACTIVITEITEN EN METHODE T.B.V. PEDAGOGISCH KLIMAAT EN VEILIGHEID

Leerlingen zijn op school om te leren. Ze zijn pas in staat om te leren en zichzelf te ontwikkelen als ze zich veilig voelen en zichzelf kunnen zijn. Daarvoor is het nodig dat ze zich kwetsbaar kunnen opstellen, dat ze zich gezien en geaccepteerd voelen en dat ze het gevoel hebben erbij te horen. Zorgen voor sociale veiligheid gaat dus over méér dan het tegengaan van onveiligheid. Leerlingen hebben ruimte nodig om te mogen ontdekken waar grenzen liggen, om fouten te maken, om te leren verantwoordelijkheid te nemen en daarop te worden aangesproken. Voor leerlingen is de school niet alleen de plek waar ze lesstof leren, maar ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten en waar zij kennismaken met de samenleving en verschillen in normen, waarden en omgangsvormen. Dit doet een beroep op de pedagogische professionaliteit in de school en roept vragen op als: Hoe wordt er op school gedacht over leren en ontwikkeling? Welke ruimte geef je leerlingen om grenzen te verkennen? Welke ruimte is er om te leren van elkaar?

Ook voor medewerkers geldt dat zij hun werk pas goed kunnen doen als ze zich veilig voelen, zich kwetsbaar op kunnen stellen en zich gezien en gehoord voelen. Ook zij moeten fouten kunnen maken en aangesproken worden op verantwoordelijkheden. Om hier vorm aan te geven worden in de Regenboogschool een aantal preventieve activiteiten en methodes ten behoeve van het pedagogisch klimaat en veiligheid ingezet.

Godsdienstonderwijs en vertaling naar de dagelijkse praktijk

Op de Regenboog school wordt structureel aandacht besteed aan godsdienstige vorming.

- Het vertellen van verhalen uit de Bijbel en het lezen uit de Bijbel
- Het zingen van psalmen en andere christelijke liederen
- Het beginnen en eindigen van de schooldag met gebed
- Het belichten van Bijbelse thema's, zoals liefde, barmhartigheid, vergeving
- Het vieren van christelijke feesten
- Omgang met andere godsdiensten en geestelijke stromingen:
Groep 7 kerkgeschiedenis en deel A van godsdienstige stromingen, groep 8 deel B van godsdienstige stromingen

Als school zijn we een christelijke leer- en werkgemeenschap. Ons pedagogisch klimaat kenmerkt zich door liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. We dragen naar de kinderen uit dat God van hen houdt en dat ze er mogen zijn. Daarom kijken wij naar kinderen vanuit de mogelijkheden die ze hebben en stemmen in principe daarop ons handelen af. Dit betekent ook dat er door de school met zorg wordt omgegaan met de leerlingen. We voeden onze leerlingen op om goed

te kunnen functioneren binnen onze samenleving. Sociale vaardigheden, zoals communicatie en samenwerking, zijn daarbij van groot belang.

Op De Regenboog:

- hebben kinderen een stem en worden ze gehoord
- worden kinderen mede verantwoordelijk gemaakt voor het leef-en werkklimaat in de klas en de school
- krijgen kinderen eigen taken en verantwoordelijkheden
- leren kinderen op een positieve manier met elkaar om te gaan
- leren kinderen om ruzie en meningsverschil op een goede manier op te lossen

In de groepen 1 tot en met 8 worden Bijbelverhalen verteld. We maken daarbij gebruik van een vertelrooster van de methode Startpunt. Het vertellen van Bijbelverhalen is een belangrijk middel om zowel de kennis van de Bijbel als de geloofsbeleving te ontwikkelen. Daarnaast bieden de verhalen op het gebied van pedagogisch klimaat en SEO tevens zeer praktische handvatten voor het aangaan van groeps gesprekken over de omgang met elkaar, zelfbeeld, betrokkenheid op elkaar etc. Deze groeps gesprekken n.a.v. de Bijbelverhalen vormen daarom op de Regenboog school de basis van alle activiteiten rondom het bevorderen van een positief pedagogisch klimaat en de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen.

Continu verbeteren

Leren van en met elkaar is het basisprincipe van de continu verbeter aanpak. Dit is altijd gekoppeld aan de visie, missie, waarden en doelen en verbeteracties die je met elkaar hebt. Bij de continu verbeter aanpak wordt het werk zodanig georganiseerd dat collectief leren onderdeel is van de dagelijks routine. Binnen de Regenboog school wordt gestimuleerd om te reflecteren en te leren van elkaar. Dit geldt voor de leerlingen en de leerkrachten. Dit kan alleen ontstaan binnen een open cultuur waarbij fouten maken mag. Voorbeelden van leren van en met elkaar zijn:

- **In de groep:** Feedback door leerlingen van de dag of lesuur m.b.v. plus/ delta methode. Hierbij reflecteren leerlingen ook op hun eigen gedrag en dat van de leerkracht. Bespreken van groepsdoelen, gekoppeld aan persoonlijke doelen en acties. Leerlingen delen hun inzichten met de groep. Er wordt binnen de groep gekeken wie kan helpen of wie hiervan wil leren.
- **In de bouw:** Frequentie bespreking van de leerdoelstellingen, voortgang en acties om bij te sturen. Inzichten in wat wel en niet werkt worden gedeeld en eventuele hulp van collega's kan worden ingezet.
- **School-breed:** Binnen verbeter teams (PLG) die school-brede initiatieven aanpakken. Leren van collega's door b.v. een rondgang te maken langs de verschillende databorden in de groepen. Maandelijks is er werkoverleg waar het onderwijsleerproces wordt besproken. Ook vindt er onderlinge consultatie plaats.

Continu verbeteren omvat de volgende onderdelen:

- Groepsafspraken ontworpen met de leerlingen
- Missie van de groep
- Doelen voor groep en leerling
- Werken met een data bord

- Leerling portfolio
- Door leerling geleid oudergesprek
- Door leerling geleide groepsvergadering

Methode Seksuele Vorming ‘Wonderlijk gemaakt’

De Regenboogschool heeft een methode voor seksuele vorming: Wonderlijk Gemaakt. De lessen in deze methode seksuele vorming sluiten goed aan op de kerndoelen wat betreft brede vorming, oriëntatie op zichzelf en de wereld. Sinds januari 2013 wordt binnen kerndoel 38 expliciet het respectvol omgaan met seksualiteit en seksuele diversiteit benoemd, waarmee scholen verplicht worden aandacht te besteden aan seksuele vorming. Op de Regenboogschool werken wij vanaf februari t/m juni met de methode. We beginnen het schooljaar eerst met de groepsvorming zodat er een veilige basis is voor leerkracht(en) en leerlingen en dat leerlingen en leerkracht(en) aan elkaar gewend zijn. Vanuit de methode wordt gewerkt met vier “rode draden”:

- ontwikkeling zelfbeeld
- aanleren van sociale normen
- werken aan weerbaarheid
- uitdragen van duurzame relaties van liefde en trouw.

Meer informatie over deze methode is te vinden in het document ‘Sociale Veiligheidsplan de Regenboog’ (bijlage 3).

Leerling-raad

Sinds 2015 is er binnen de Regenboogschool een leerling-raad actief. In deze raad zitten leerlingen, uit groep 6, 7 en 8, die gekozen zijn door de leerlingen uit de betreffende groepen. Uit elke groep worden twee leerlingen gekozen die zich beschikbaar hebben gesteld. Voorafgaand aan de verkiezingen hebben deze leerlingen campagne gevoerd. De leerling-raad gaat iedere 6 weken in gesprek met de directeur. Tijdens deze gesprekken komen meerdere onderwerpen aan de orde, die vanuit de leerlingen worden ingebracht. Uitkomsten en voortgang worden meegenomen in het MT-overleg, indien nodig besproken met de MR en er worden berichten in de Nieuwsbrief geplaatst. De leden van de leerling-raad stellen zich in oktober zelf ook in de Nieuwsbrief voor aan alle ouders.

5 MONITOREN VAN PEDAGOGISCH KLIMAAT EN VEILIGHEID

Sociaal en emotioneel leerlingvolgsysteem

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen in de groepen 1 t/m 8 te volgen, wordt gebruik gemaakt van het Leerlingvolgsysteem ZIEN. Deze signaleringslijst wordt jaarlijks in oktober op groepsniveau ingevuld door de leerkrachten.

Groep 1

Rond de herfstvakantie worden de stellingen Betrokkenheid en Welbevinden ingevuld. In februari worden alle stellingen ingevuld.

Groep 2-8

Rond de herfstvakantie worden alle stellingen ingevuld. In februari wordt gekeken naar de stellingen: betrokkenheid en welbevinden. Voor eventuele risicoleerlingen worden in februari alle stellingen weer ingevuld.

Door het gebruik van deze volgsystemen komen kinderen die extra aandacht nodig hebben bij het aanleren en onderhouden van sociale vaardigheden snel en goed in beeld. Tijdens de groepsbesprekingen die 2x per jaar gevoerd worden wordt op groepsniveau gekeken welke aandachtspunten voor de gehele groep of een gedeelte van de groep gelden. Afhankelijk van de problematiek wordt er dan, in overleg met leerkrachten, een vervolgtraject uitgestippeld. Ook op individueel niveau kunnen leerlingen opvallen. Tijdens de leerling besprekingen die 2x per jaar gevoerd worden, wordt de problematiek rondom individuele leerlingen besproken. In overleg met leerkracht (en ouders) wordt dan, afhankelijk van de problematiek, een vervolgtraject uitgezet. Curatieve maatregelen op zowel groeps-, als individueel niveau staan beschreven in hoofdstuk 6.

Enquête sociale veiligheid

Vanaf 2018 maken we gebruik van een genormeerd instrument via Zien waarbij directe uitwisseling met de inspectie mogelijk is. De vragenlijsten worden ieder jaar in maart afgenomen. Hoe veilig voelen kinderen zich op onze school? Om te weten waar het beleid op sociale veiligheid voor onze school aangepast zou moeten worden, willen wij de veiligheidsbeleving van de leerlingen jaarlijks meten. In de praktijk zijn de volgende afspraken gemaakt: De leerlingen van groep 5 – 8 vullen de vragenlijsten zelf digitaal in, onder begeleiding van een onderwijsassistent. Op basis van deze uitslagen wordt op groepsniveau met de leerkrachten en op schoolniveau met het team verdere acties en stappen ondernomen. Middels jaarlijkse toestemming door de directeur worden deze lijsten uitgewisseld met de Inspectie.

Tevredenheidspeiling Scholen met Succes

Een keer in de vier jaar wordt er door het instituut Scholen met Succes tevredenheidspeilingen afgenomen onder ouders, leerkrachten en leerlingen t.a.v. diverse onderwerpen waaronder het pedagogisch klimaat en de (sociale) veiligheid. De peiling is voor het laatst in najaar 2021 afgenomen.

Vertrouwenspersonen

Er zijn twee contact -en vertrouwenspersonen op onze school. Op maandag, dinsdag en woensdag is juf G. Visser het aanspreekpunt en op woensdag, donderdag en vrijdag juf L. Ras. In de eerste plaats kunnen leerlingen altijd bij de eigen leerkracht terecht. Als dit niet afdoende blijkt te zijn kan de leerling bij juf Visser of juf Ras terecht en er bestaat de mogelijkheid om je vragen, problemen enz. in een hiervoor bestemde brievenbus te stoppen. Ouders zijn op de hoogte gebracht door middel van informatie in de Schoolgids. Bij klachten kunnen ouders ook bij de vertrouwenspersonen terecht. Voorwaarde is wel dat ouders eerst het gesprek met de betreffende leerkracht of met de directeur zijn aangegaan om samen naar een oplossing te zoeken. De beide leerkrachten gaan eenmaal per jaar alle groepen langs, in september, en vertellen over hun rol en met welke vragen de leerlingen bij hen kunnen komen. Aan de hand van een aantal gesprekspunten hebben de leerlingen kennis gemaakt met deze leerkrachten. Contact kan via direct aanspreken van de contactpersoon of mondeling een afspraak maken voor een gesprek. Ook wordt er door de eigen leerkracht aandacht aan besteed in de klas. In het jaarverslag leggen de vertrouwenspersonen verantwoording af over de gevoerde gesprekken, uiteraard met in achtneming van de privacy.

Ongeval/incidentregistratie

Van ongevallen binnen de schoolomgeving en onder schooltijd, en de afhandeling daarvan,

wordt door de betrokken personen verslag gemaakt en aangeleverd bij de directeur. Incidenten rondom pesten, agressief gedrag etc., en de afhandeling ervan, worden, na overleg met ouders (en directeur) genoteerd in de notitiecategorie incidentenregistratie in Parnassys.

6 CURATIEVE ACTIVITEITEN EN METHODES TEN BEHOEVE VAN HET PEDAGOGISCH KLIMAAT EN VEILIGHEID

Een veilige school is volgens de Stichting School en Veiligheid “een school waar voortdurend serieus aandacht wordt gegeven aan het realiseren van een veilig schoolklimaat en aan het voorkomen, herkennen en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag. Een school die kritisch naar zichzelf blijft kijken, en ervoor zorgt dat elk incident leidt tot verkleining van de kans op nieuw grensoverschrijdend gedrag. In een cultuur waarin zowel leerlingen als medewerkers aan het denken worden gezet over hun houding en handelen en waarin hier open over wordt gepraat”.

De volgende activiteiten, methodes en materialen zijn aanwezig op de Regenboog school en kunnen ingezet worden als preventieve of curatieve maatregelen:

Pestprotocol en contact- en vertrouwenspersonen

De school probeert in eerste instantie pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Maar indien pesten toch optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen en actie ondernemen tegen dit gedrag. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, dan voert de school het uitgewerkte pestprotocol uit. Deze is te vinden in het document ‘ Sociale Veiligheidsplan de Regenboog’.

De beide vertrouwenspersonen, juf Visser en juf Ras, zijn beiden het aanspreekpunt met vragen rond pesten/het pestprotocol. Zij hebben twee belangrijke taken: ten eerste het coördineren van het anti-pestbeleid en ten tweede aanspreekpunt zijn voor leerlingen en ouders. Om peestsituaties op school goed aan te pakken moeten verschillende samenhangende acties ondernomen worden, die vragen om duidelijke systematiek en structuur. Pesten speelt niet alleen tussen gepeste en pester. Leerkrachten, ouders, de klas en het schoolklimaat spelen in peestsituaties ook een rol. Door die rollen systematisch te analyseren kun je de aanpak van pesten op school voorzien van een goede gestructureerde aanpak.

De coördinator houdt bij leerlingen en/of ouders de vinger aan de pols door na te gaan of peestsituaties zijn opgelost en ook op de langere termijn opgelost blijven. Onze ambitie is dat deze functie zo wordt ingevuld dat de coördinatoren zichtbaar en bereikbaar zijn voor ouders, leerlingen en collega's met vragen of problemen rond pesten.

Kinderen en hun sociale talenten

De methode is gebaseerd op de hedendaagse visie op de ontwikkeling van sociale competentie bij kinderen. Sociale competentie is het vermogen om adequaat te kunnen handelen in sociale situaties. Belangrijk is hoe je met jezelf en met elkaar omgaat; het gaat om meedoen en meebepalen. Niet alleen over je voegen naar de anderen: de groep, de maatschappij. Sociale competentie is ook invloed uitoefenen op je omgeving. Het gaat daarbij om het evenwicht.

De leerkracht verkent tijdens de basisles een onderwerp dat valt onder een van de acht gedragscategorieën die ten grondslag liggen aan de methode (ervaringen delen aardig doen, samen spelen en werken, een taak uitvoeren, jezelf presenteren, keuzes maken, opkomen voor jezelf, omgaan met ruzie). In elke les staan concrete suggesties om twee weken lang vervolglussen te geven die aansluiten op de basisles. De leerkracht kijkt samen met de kinderen hoe ze de lesdoelen kunnen toepassen in de les, in andere schoolsituaties en daarbuiten.

Doos vol gevoelens

In de onderbouw gebruiken wij de methode een doos vol gevoelens incidenteel in de groepen of als extra ondersteuning voor kleine groepjes leerlingen. Een doos vol gevoelens is ontworpen om de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te ondersteunen en is opgebouwd rond de vier basisgevoelens: blij, bang, boos, verdrietig. Op een speelse manier leren wij kinderen gevoelens (h)erkennen, begrijpen en uiten. Dit draagt bij tot hun sociale competentie. Het beheersen van de basisgevoelens geeft jonge kinderen een eerste houvast tot een rijk emotioneel leven.

Het babbelspel

Het Babbelspel nodigt op een speelse manier uit een aantal sociale vaardigheden te oefenen aan de hand van alledaagse opdrachten. Het is een positief spel. Thema's die door de zes rubrieken heen aan bod komen zijn: beleefdheid, assertiviteit, goede manieren, inlevingsvermogen, sociale vaardigheden, taalontwikkeling, algemene kennis, weerbaarheid, trainen van vaardigheden, sociale redzaamheid, respect voor anderen.

Stop-Denk-Doe Spel

Omgaan met conflicten. Dat is lastig, zeker voor kinderen. Thuis en op school worden zij vaak op verschillende manieren opgevoed. Met het Stop denk doe-spel leren kinderen om op een respectvolle manier met elkaar om te gaan. Dit pakket bevat een bordspel en een kwartetspel.

Kinderkwaliteitenspel

Doel van het *Kinderkwaliteitenspel* is leerlingen bewust(er) maken van hun eigen kwaliteiten en op die manier bijdragen aan een positief zelfbeeld. Op elk kaartje staat een tekening en een woord, zoals dromerig, slim, eerlijk. De kaartjes kunnen zowel op individueel niveau, in kleine groepjes als klassikaal gebruikt worden. Uitgangspunt voor een gesprek is steeds het woord op een kaartje, waarbij concrete vragen worden gesteld door de leraar of begeleider.

Spring, kikker, spring

Vrolijk springend naar de cirkels met gevoelens die op de grond liggen, kun je met kinderen praten over allerlei gevoelens en wat je in sommige situaties kunt doen om je beter te voelen. We gebruiken dit voor leerlingen vanaf vier jaar.

Verder hebben we de mogelijkheid om andere spellen/methodes in te zetten uit onze eigen orthotheek.

Begeleiden door externen

Leerlingen kunnen, in overleg met ouders, leerkracht en IB-er, door ouders aangemeld worden voor begeleiding door externen. Er is kosteloze begeleiding o.a.:

- begeleiding door POH-GGZ van de huisarts voor verminderde weerbaarheid, lichte faalangst, onzekerheid, agressie problematiek of andere zaken waarvoor ondersteuning van een psychologische medewerker is vereist (omgaan met rouw, echtscheiding, pleegzorgplaatsing, langdurige ziekte van een familielid, etc.)
- Training Kids'Skills voor 7-9 en 10-12-jarigen bij zorggroep Oude en Nieuwe Land
- Training weerbaarheid voortgezet onderwijs voor groep 8 door Progress(voorheen Remove)
- Begeleiding rouwverwerking indien nodig

Daarnaast is er vanuit de aanvullende verzekering, in en nabij Urk de mogelijkheid voor:

- Psychomotorische therapie <http://www.re-move.eu/>
- Groepsbegeleiding binnen de basis-GGZ: <http://www.progress-flevoland.nl/trainingen/>
- Speltherapie: <http://www.speltherapie-emmeloord.nl/wie-ben-ik/>
- Hanna Cleveringa, kindtherapeut

Tevens zijn er mogelijkheden (vanuit school) om extra ondersteuning aan individuele leerlingen of een groep leerlingen te bieden door middel van inzet van externen op kosten van school.

7 AMBITIE

“Elkaar de ruimte bieden om te zijn wie je bent, binnen de kaders van de op school geldende normen en waarden”.

Onze ambitie is dat de functie van contact- en vertrouwenspersoon zo wordt ingevuld dat de coördinatoren zichtbaar en bereikbaar zijn voor ouders, leerlingen en collega's met vragen of problemen rond pesten.

8. BIJLAGEN

Bijlage 1: Schoolregels leerlingen

Onze schoolregels:

1. Pesten is nooit goed, zorg dus dat je aardig doet!
2. Slaan, schelden of schoppen? Daar moet je snel mee stoppen!
3. Met lachen is niets mis, zolang het maar niet om een ander is!
4. Noemt iemand jou vaak stom of suf, zeg het dan tegen de meester of juf!
5. Ik, jij, hij of zij, iedereen hoort erbij!
6. Rommel gooi je met gemak, snel even in de prullenbak.
7. Toiletten blijven schoon en fris, als iedereen maar netjes is!
8. Als de ander praat ben je stil, dan hoor je wat die zeggen wil.
9. Hoe leuk het buiten ook was, kom rustig in de klas!
10. We houden samen de eer hoog, van onze school De Regenboog!

Bijlage 2: Achtergrondinformatie Continu verbeteren

Continu verbeteren in het Nederlandse onderwijs

Continu verbeteren is een werkwijze waarbij alle belanghebbenden bij een schoolorganisatie worden betrokken om samen te werken aan een betere kwaliteit van de school. Het kan hierbij gaan om betere leeropbrengsten bijvoorbeeld beter rekenen, maar ook verbeteren van gedrag of aanpak van zaken die het leren faciliteren zoals een nieuw rooster of minder geluidsoverlast op het schoolplein. Het vraagt competenties op het gebied van leidinggeven, samenwerken en motiveren, maar ook om kennis van allerlei werkwijzen en technieken die het proces van verbeteren ondersteunen.

Het is een systeem aanpak die zorgt voor samenhang en focus binnen de verschillende lagen van de schoolorganisatie: binnen een scholengemeenschap, op een school, in de groep en met de leerling zelf inclusief de ouders. Kenmerkend is dat de leerlingen actief betrokken worden en meer invloed krijgen op hun eigen leerproces.

Continu verbeteren in de groep

In het traditionele denken binnen het onderwijs heeft de leerkracht de zeggenschap in het lokaal; de leerkracht weet wat een leerling in het schooljaar moet leren, evalueert en beoordeelt het leren en de voortgang, geeft aan hoe het anders moet en zorgt voor ondersteuning.

Bij **continu verbeteren** wordt nadrukkelijk het traditionele top-down denken losgelaten. Als betere resultaten door de leerlingen bereikt moeten worden, dan moeten leerlingen kennis hebben van het doel en de manier waarop dit bereikt gaat worden.

Bij de continu verbeter benadering wordt de leerling actief betrokken bij de missie, gedragsregels en de doelen in de groep en op persoonlijk niveau. Vragen die centraal staan zijn:

- Wat verwachten we van je?
- Hoe kunnen we in de klas succesvol samenwerken?
- Wat wil je zelf leren en hoe wil je dit bereiken?
- Wat verwacht je van je ouders en van je juf of meester?

De leraar wordt daarmee meer een procesbegeleider en de leerlingen nemen eigenaarschap voor hun eigen leerontwikkeling.

Continu verbeteren in de school

Veel scholen beschikken over populaire documenten als visie, missie en kernwaarden, die op websites en in schooldocumenten gecommuniceerd worden. Maar in hoeverre leeft dit binnen het schoolteam. Kennen zij de missie? Wat betekent deze voor hen? In hoeverre geeft deze richting aan hun dagelijks werk? Wat merken leerlingen en ouders hiervan?

Essentieel bij de continu verbeter benadering is dat de visie, missie, kernwaarden en schooldoelen breed gedragen worden door het schoolteam, bestuur, leerlingen en de ouders. Deze geven richting aan verbetering en de keuzes om initiatieven wel of niet op te pakken.

Deze focus zie je terug in alle lagen van de schoolorganisatie: bij de leerling, in de groep, op school en in de gemeenschap van scholen. Ze zijn met elkaar verbonden door een gezamenlijke visie, waarbij de missie, waarden en doelen en acties verder worden gespecificeerd.

Visuele databorden zijn een krachtig hulpmiddel om deze aspecten helder te communiceren. Zodra je de school binnen loopt, kun je in 1 oogopslag zien waar de school en de verschillende groepen mee bezig zijn en wat ze hiermee willen bereiken.

Data gedreven

Data gedreven werken staat centraal in de continu verbeter aanpak. Dit houdt in dat er wordt uitgegaan van meetbare waarnemingen in plaats van losse meningen, aannames of vage ideeën. Dit zie je terug in het stellen van SMART doelen: op het niveau van de school, groep en leerling.

Monitoring en bijsturing o.b.v. data:

dit kunnen scores van (tussen)toetsen zijn, opinie peilingen (wat vinden leerlingen hiervan?) of proces metingen (welke stappen zijn er gezet om bijvoorbeeld een nieuwe methode in te voeren?) Monitoring gebeurt frequent om op tijd te kunnen bijsturen.

Er wordt een start gemaakt met het gebruik van het PDSA model om bij te sturen en te verbeteren: dit is een eenvoudige en gestructureerde manier om gezamenlijk een probleem op te lossen. Kern van de PDSA is dat er wordt uitgegaan van feiten bij probleemanalyse, het testen van de oplossing en borgen van de invoering hiervan.
(Voor 2023 staat nascholing op dit gebied gepland)

Bijlage 3:

Sociale veiligheidsplan

Pestprotocol

Protocol onacceptabel gedrag

Protocol seksuele vorming

DE REGENBOOG

SCHOOL MET DE BIJBEL

PESTPROTOCOL

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Doel
3. Voorwaarden
4. Preventie pestgedrag
5. Aanpak van pestgedrag
6. Tips en adviezen

Inleiding

Wat is pesten?

Pesten wordt omschreven als langdurig lichamelijk en/of psychisch geweld van een persoon of groep personen tegen een enkeling die niet in staat is om zich hiertegen te verweren. Het gaat niet om een losstaand incident, iets wat bij plagen meestal wel het geval is. Er is geen sprake meer van gelijkwaardigheid: pesten is een ongelijke machtsstrijd. Er is altijd een winnaar en een verliezer. De piek van pestgedrag ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere of hogere groepen wordt gepest

Soorten pesterijen:

- ✓ Verbale pesterijen: vervelende opmerkingen maken over iemand, schelden over uiterlijk, naam, familie, gewoonte, afkomst of religie. Ook valt hier het uiten van bedreigingen onder.
- ✓ Fysiek geweld: slaan, schoppen, knijpen e.d. of iemand buiten school opwachten.
- ✓ Indirecte pesterijen: het buitensluiten of negeren van iemand, roddelen, iemand voortdurend de schuld ergens van geven of iemands spullen afpakken.

Oorzaken van pesten of gepest worden kunnen bijvoorbeeld zijn:

- ✓ Een problematische thuissituatie
- ✓ Voortdurend gevoel van anonimiteit of buitengesloten voelen
- ✓ Sociaal emotionele problemen
- ✓ Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- ✓ Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- ✓ Een voortdurende machtsstrijd in de klas of de buurt

Dit pestprotocol heeft als doel:

1. dat alle kinderen zich in de basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

2. regels en afspraken zichtbaar te maken zodat kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
3. voor de ouders duidelijk te maken welke stappen zij moeten nemen wanneer hun kind gepest wordt (zie stroomdiagram in de bijlage) en wanneer hun kind de pester is
4. door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen alle kinderen in de gelegenheid te stellen om met veel plezier naar school te gaan!

Elk kind is een uniek en bijzonder geschenk, geschapen door God onze Vader, met eigen mogelijkheden, gaven en talenten. Daarom proberen wij op onze school ieder kind naar vermogen ontwikkelings-en ontplooiingsmogelijkheden te bieden. Door middel van dit protocol maken we onze regels en afspraken duidelijk en kunnen leerlingen, ouders en leerkrachten, als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop aanspreken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen en een veilige leer-en werkomgeving te creëren stellen we leerlingen en leerkrachten in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan. Samen zeggen we duidelijk NEE tegen pestgedrag.

Voorwaarden:

Pesten komt in alle lagen van de bevolking en op alle scholen voor.

Helaas dus ook op onze school. Het is een probleem dat zich niet alleen beperkt tot de school en de buurt. Ook via sociale media wordt tegenwoordig veel gepest, het zgn. cyberpesten. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Dit kan niet zonder de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders). Samenwerking tussen school en thuis is een eerste vereiste om de handen ineen te slaan en het pesten een halt toe te kunnen roepen. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

1. pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen dus leerlingen (gepeste kinderen, pesters, meelopers en de (soms) zwijgende groep), leerkrachten en ouders.
2. de school moet preventief werken, dus proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, bespreken we dit onderwerp regelmatig met de leerlingen, bv. aan de hand van onze gedragsregels of een themaweek. Ook schakelen we externen in, denk bv. aan stichting CHRIS of de GGD. We volgen onze leerlingen ook met een leerlingvolgsysteem op het sociaal emotionele vlak d.m.v. ZIEN. Tevens zijn er vertrouwenspersonen op school: juf Visser en juf Ras.
3. als pesten optreedt moeten leerkrachten (in samenwerking met ouders) dit signaleren en duidelijk stelling nemen, m.b.v. dit protocol.
4. wanneer pesten toch weer de kop opsteekt beschikt de school over een directe aanpak. Het gedragsprotocol gaat dan in werking.
5. wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert voor een van de betrokken partijen, dan is

de inschakeling van externe hulp nodig om het probleem te onderzoeken, deskundigen te raadplegen en het bevoegd gezag te adviseren.

Wat is pesten?

Pesten is een universeel probleem dat bijna op alle scholen in de wereld voorkomt. Pesten is van invloed op de gezondheid en ontwikkeling van kinderen en kan zelfs op latere leeftijd invloed hebben op het dagelijks functioneren. Leraren spelen een cruciale rol in de aanpak van pesten. Klachten over pesten moeten in eerste instantie door de leraar en in tweede instantie door de schoolleiding worden opgelost. Een leraar dient continu signalen te herkennen van pesten in zijn klas. Hoe sneller het pesten door een leraar wordt opgemerkt en adequaat wordt ingegrepen, des te sneller men erger weet te voorkomen, waarmee het gevoel van veiligheid in een klas wordt vergroot.

Onderzoek heeft aangetoond dat pesten het meeste voorkomt op grote scholen met grote klassen waar het contact met de docent afstandelijk is en waar weinig wordt gedaan om de onderlinge sfeer te verbeteren. Het pesten gebeurt bij voorkeur daar, waar de controle van de docent het zwakst is, zoals in de pauzes en speelkwartieren, onderweg naar en tijdens excursies, voor en na schooltijd of tijdens gymlessen. Voor leraren kan het heel verhelderend zijn ze inzicht te geven in wat zich tussen kinderen afspeelt. Zo zijn pestkoppen vaak te vinden te midden van grote groepjes. Slachtoffers daarentegen lopen vaker alleen, zowel jongens als meisjes. Ook werken veel docenten passief aan pesten mee door hier de ogen voor te sluiten omdat ze bijvoorbeeld bang zijn de klas niet in de hand te kunnen houden. Het blijkt dat leraren die surveilleren geneigd zijn wel in te grijpen als er wordt gevochten, maar dat ze niet zo vaak contact zoeken met kinderen die ergens alleen staan of rondlopen. Tevens dienen de leraren aandacht te hebben voor hun professionele ontwikkeling. Want nadat de lerarenopleiding is voltooid, is het een permanente opdracht tijdens de hele loopbaan om te blijven groeien in het beroep van leraar.

Voor het onderwijs zijn er veel programma's en trainingen ontwikkeld. Veel ingezette programma's hiervoor zijn onder andere : Kiva-, Rots Water-, Kanjer-, Sta sterk training en de Vijf sporen aanpak. Op dit moment heeft geen van deze programma's zijn /haar effectiviteit nog kunnen bewijzen/ vastleggen. Er zijn er wel die goed onderbouwd zijn en deze staan vermeld op de site van het NJI (Nederlands Jeugdinstituut www.nji.nl) . Er is slechts één interventievorm in Nederland, die erkend is, de PRIMA methode. Deze richt zich op het voorkomen en verminderen van pesten.

Preventie pestgedrag:

Op onze school is de leerkracht het eerste aanspreekpunt, vervolgens komen beide vertrouwenspersoenen in beeld. We werken op de Regenboog met duidelijke gedragsregels, op rijm, zodat ze makkelijk te onthouden zijn. Deze regels ziet u terug op de prikborden bij beide ingangen.

Onze schoolregels :

Pesten is nooit goed, zorg dus dat je aardig doet!
Slaan, schelden of schoppen? Daar moet je snel mee stoppen!
Met lachen is niets mis, zolang het maar niet om een ander is!
Noemt iemand jou vaak stom of suf, zeg het dan tegen de meester of juf!
Ik, jij, hij of zij, iedereen hoort erbij!
Rommel gooi je met gemak, snel even in de prullenbak.
Toiletten blijven schoon en fris, als iedereen maar netjes is!
Als de ander praat ben je stil, dan hoor je wat die zeggen wil.
Hoe leuk het buiten ook was, kom rustig in de klas!
We houden samen de eer hoog, van onze school De Regenboog!

Ook werken we met de zgn. Gouden Regels. Deze betreffen de sociale omgangsvormen, bv “als een ander praat, kijk je hem of haar aan”. Elke groep heeft daarnaast een paar regels, niet meer dan vijf, die ze samen met elkaar aan het begin van het schooljaar opstellen. Deze regels zijn op de databorden van iedere groep terug te vinden. Hierop vindt u ook de missie van de groep: waar staat de groep voor?

Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Agressief gedrag en/of ongepast taalgebruik van leerlingen, leerkrachten of ouders wordt op de Regenboog NIET geaccepteerd.

School en gezin halen beiden voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat beide partijen moeten waken over hun eigen

grenzen. Het is bv. niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen leerkrachten en directie de verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

PESTEN ?
daar doe ik niet aan mee !

Signalen bij een kind dat gepest wordt

Of een kind wordt gepest kunt u soms aflezen aan een aantal gedragingen. De volgende signalen kunnen erop wijzen dat een kind wordt gepest:

- niets meer vertellen over school
- niet meer naar school of een club willen gaan en bijvoorbeeld uitvluchten daarvoor verzinnen
- geen vrienden hebben en geen klasgenoten mee naar huis nemen, of bij andere kinderen gaan spelen
- niet uitgenodigd worden voor feestjes
- concentratieproblemen en slechte prestaties leveren op school
- slaaproblemen en soms nachtmerries hebben
- somber en/of teruggetrokken zijn
- lichamelijke klachten zoals hoofdpijn of buikpijn
- blauwe plekken op het lichaam
- kapotte of kwijtgeraakte spullen
- een bange of verdrietige indruk maken
- plotselinge stemmingswisselingen
- driftbuien

Gepeste kinderen schamen zich vaak en durven thuis niet over de pesterijen te vertellen.

Aanpak van pestgedrag

Voorafgaand: soms heeft de leerkracht al het idee dat er sprake is van onderhuids pesten. Soms ook ontstaat pestgedrag door gebeurtenissen op de buurt die zich dan weer vertalen in problemen op school binnen de groep. Om dit protocol goed te laten functioneren werken we met een logboek: situaties worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem ParnasSys. We noteren zoveel mogelijk gegevens als er sprake is van pestgedrag. We doen dit o.a. om onze interventies te structureren en om later terug te kunnen halen wat er precies is gebeurd. Verder is dit in het belang in de communicatie naar ouders toe. Leerkrachten en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een passende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste leerling en begeleidt de pester. De “meelopers” worden aangesproken op hun zwijgen en aangemoedigd om duidelijk stelling te nemen.

Leerling die zich ernstig misdragen krijgen te maken met het protocol gedrag: bij iedere melding wordt de toedracht omschreven en leerkracht, leerling en directeur ondertekenen dit. Bij de tweede melding krijgen de ouders bericht. Bij de derde melding worden de ouders op school uitgenodigd voor een gesprek. Bij ernstige misdragingen bestaat de mogelijkheid de leerling tijdelijk de toegang tot de school te ontzeggen(schorsing van de leerling). Bij definitieve verwijdering is toestemming nodig van het bevoegd gezag en de Inspectie. In beide gevallen is de leerplichtambtenaar hierbij betrokken.

Wanneer leerlingen gepest worden proberen zij er eerst zelf uit te komen d.m.v. gesprekken. Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (het onderspit delft en de verliezer dreigt te worden) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de juf of meester voor te leggen

De leerkracht brengt de partijen opnieuw bij elkaar voor een gesprek en probeert samen met de leerlingen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. We adviseren de leerling met klem om hier thuis met de ouders over te praten of we nodigen, in overleg met de leerling, de ouders uit op school. Bij herhaling van pesterijen volgen sancties(zie bij: consequenties). Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest. De fases van bestraffen treden in werking en de ouders worden (wederom) ingelicht.

Consequenties/straffen:

Als voornoemde stappen geen positief resultaat hebben opgeleverd, gaat de leerkracht in fasen de pester bestraffen. Nogmaals: de leerkracht neemt duidelijk stelling in voor de gepeste leerling en moedigt de andere leerlingen van de groep aan dit ook te doen.

De straf is opgebouwd in vier fases, afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar gedrag en geen verbetering van het gedrag zichtbaar wordt. Zijn alle aangegeven punten aan de orde geweest dan ga je naar de volgende fase. De volgorde is hierbij niet van belang.

Fase 1:

- een of meerdere pauzes binnen blijven
- strafwerk schrijven
- nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- een schriftelijke opdracht, over de toedracht en zijn//haar rol in het pestprobleem door gesprekken te voeren bewustwording creëren over wat zijn/haar gedrag met het gepeste kind doet
- afspraken maken met de pester over gedragsverandering; de naleving van deze afspraken komen aan het eind van iedere week(voor een periode)in een kort gesprek aan de orde

Fase twee:

- opnieuw een gesprek met ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen, de medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een eind aan het probleem te maken
- sociaal emotionele training, bv. samen met de onderwijsassistent of via externe instantie
- de school heeft alle activiteiten vastgelegd in ParnasSys en het dossier van de leerling. De school heeft al het mogelijke gedaan om een eind te maken aan het pestprobleem.

Fase drie:

- bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase vier:

in extreme gevallen kan overgegaan worden tot schorsing of desnoods verwijdering, na overleg met het bevoegd gezag, de leerplichtambtenaar en de Inspectie.

Tips en adviezen

A. Voor leerkrachten

Begeleiding van de gepeste leerling

1. medeleven tonen, luisteren en doorvragen
2. nagaan hoe de leerling reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten
3. de leerling laten inzien dat de pester een reactie wil uitlokken, zoals huilen of boos worden. Laten inzien dat er ook anders gereageerd kan worden
4. samen zoeken en oefenen van andere reacties
5. het gepeste kind in laten zien waarom een andere leerling pest
6. nagaan welke oplossing het kind wil
7. sterke kanten van de leerling benadrukken, samen werken aan het zelfvertrouwen van de leerling
8. belonen als de leerling zich anders opstelt en weerbaarder wordt, voor zichzelf opkomt

Begeleiding van de pester(s)

1. praten, zoeken naar de reden van het pesten
2. laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is en excuus aan laten bieden
3. de leuke en sterke kanten van de leerling benadrukken
4. belonen als het kind zich aan de regels houdt, straffen als het kind weer pest
5. leerling leren om anders te reageren: stop-eerst denken-dan doen
6. veel contact met de ouders: elkaar informeren/op 1 lijn blijven met elkaar
7. sociaal-emotionele training, bv. door onderwijsassistent of door externen, denk aan Progress.
8. Zoeken van een club/contactsport waar het kind kan ervaren hoe je op de juiste wijze met elkaar omgaat
9. Inschakelen hulp externen, denk aan GGD, huisarts, schoolmaatschappelijk werk

B. Voor ouders

Begeleiding van gepeste leerlingen:

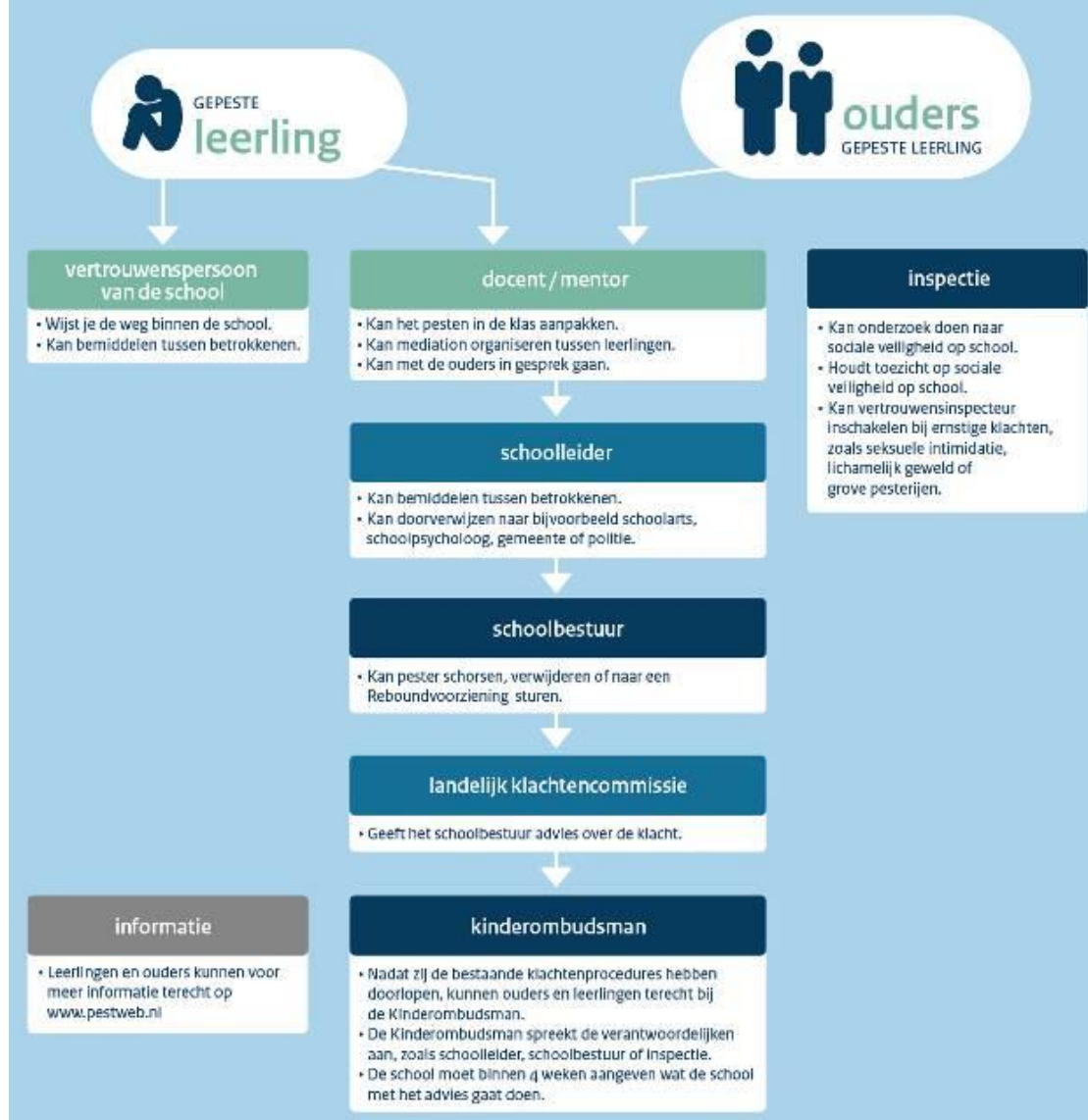
1. blijf in gesprek met uw kind
2. bespreek het probleem met de leerkracht
3. werk aan het zelfbeeld van uw kind
4. stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
5. steun uw kind dat er een einde aan het pesten komt
6. over bescherm uw kind niet. Hiermee plaatst u uw kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs toe kan nemen

Begeleiding van de pester(s):

1. neem het probleem van uw kind serieus
2. raak niet in paniek, elk kind loopt kans pester te worden
3. probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
4. maak uw kind bewust wat zijn/haar gedrag et een ander doet
5. besteed extra aandacht aan uw kind
6. stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
7. corrigeer ongewenst gedrag en beloon positief gedrag van uw kind
8. maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van de school staat!

Pesten: waar kan ik terecht?

Vredemakers

zijn mensen die...

...doen wat van ze gevraagd wordt.

...luisteren naar de leerkracht.

...vriendelijk en meelevend zijn.

...zich houden aan de regels.

...hun hand opsteken.

...wachten op hun beurt.

...de waarheid spreken.

...delen.

...anderen helpen.

...zuinig zijn op de spullen.

...goede manieren hebben.

Vredesbrekers

zijn mensen die...

...Vervelende woorden zeggen.

...niet houden aan de regels.

...doen alsof ze iets niet kunnen.

...rommelig zijn.

...liegen.

...jaloers zijn.

...roddelen.

...niet luisteren.

...schrijven op hun tafels.

...storen in de klas.

...slaan en schoppen.

...gemeen zijn tegen anderen.

Kathelijne Rascher ©

Protocol onacceptabel gedrag 2020-2024

Procesverbaalformulier:

1^e verslag

Naam leerling/groep	Datum	Reden/omschrijving onacceptabel gedrag:
Ondertekening Directeur		Ondertekening leerkracht en leerling

2^e verslag

Naam leerling/groep	Datum	Reden/omschrijving onacceptabel gedrag:
Ondertekening Directeur		Ondertekening leerkracht en leerling

3^e verslag

Naam leerling/groep	Datum	Reden/omschrijving onacceptabel gedrag:
Ondertekening Directeur		Ondertekening leerkracht en leerling

Protocol seksuele vorming

DE REGENBOOG

SCHOOL MET DE BIJBEL

Seksuele vorming

Sinds januari 2015 heeft basisschool de Regenboog een methode voor seksuele vorming genaamd ‘Wonderlijke Gemaakt’. Voordat wij hiermee aan de slag zijn gegaan hebben wij ouders eerst in kennis gesteld van deze keuze. Daarnaast is er een ouderavond georganiseerd voor het team en de ouders. Samen hebben wij nagedacht over het waarom en de werkwijze van deze methode. Vanuit de ouders is positief gereageerd om met deze methode op school te gaan werken.

Waarom seksuele vorming bij kinderen?

Seksuele vorming is een vanzelfsprekend onderdeel van de opvoeding. Op het eerste stuk van de levensweg, de ontwikkeling naar de volwassenheid, hebben de kinderen een voorbeeld en begeleiding van de opvoeders nodig. De seksuele ontwikkeling hoort als vanzelfsprekend bij de opvoeding van de kinderen. Kinderen kunnen die weg niet alleen gaan. En we willen hen de juiste richting wijzen. Aandacht voor seksuele vorming is ook belangrijk omdat seksualiteit omringd kan worden door zoveel gebrokenheid en zonde. Terwijl seksualiteit als Scheppingsgave van God zo ontzagwekkend mooi en intiem bedoeld is.

Waarom seksuele vorming op school?

Op een zuivere en normale manier over deze onderwerpen met leeftijdgenoten praten. Dat is wat kinderen op school onder leiding van de leerkrachten doen. Thuis heeft de ouder alleen zijn eigen kind(eren) en op straat is er weinig sturing van volwassenen. Belangrijke onderwerpen en vaardigheden moeten regelmatig herhaald en geoefend worden om ze goed te leren. Dit kan op school op een natuurlijke manier gedaan worden. De basisschool is een goede plek voor toerusting en voorlichting voordat kinderen naar de middelbare school gaan, omdat vrijwel alle kinderen op de basisschool bij elkaar komen. Niet in alle gezinnen komt seksualiteit goed aan de orde. Weerbaarheid versterken van kinderen en hen helpen om hulp te vragen als ze geen veilige thuissituatie hebben of zelfs misbruikt worden, gebeurt door de aandacht voor seksuele vorming op school.

Waarom een methode voor seksuele vorming?

Leerkrachten ervaren soms handelingsverlegenheid als het gaat om seksuele voorlichting, vorming en toerusting van hun leerlingen. Toch is het een te belangrijk onderwerp om het over te slaan op de basisschool. Een methode met een belangrijke doelstelling en uitgewerkte activiteiten helpt de leerkrachten om dit belangrijke onderwerp toch aan de orde te laten komen.

Waarom Wonderlijk Gemaakt?

Wonderlijk gemaakt is geschreven vanuit een christelijke levensvisie. Verwondering richting de schepper, seksualiteit als mooi scheppingsgave van God, en Gods woord als uitgangspunt zijn belangrijke lijnen in de methode. In de Bijbelse en pedagogische visie in Wonderlijk gemaakt wordt seksuele vorming ingebed in het geheel van christelijke opvoeding.

Uitgangspunten van Wonderlijk Gemaakt:

De methode is gebaseerd op de volgende 7 uitgangspunten:

1. De prachtige manier waarop God de mens geschapen heeft, wekt tot verwondering.
2. Vanuit de Bijbel zien we seksualiteit als gave van God binnen een duurzame huwelijksrelatie van man en vrouw.
3. Seksuele ontwikkeling is onderdeel van de lichamelijke groei en totale ontwikkeling van kinderen is daarom een vanzelfsprekend onderwerp.
4. Begeleiding bij ontluikende seksualiteit vergt bijzondere aandacht en zorgvuldigheid, omdat ook emotionele aspecten een grote rol spelen.
5. Zelfvertrouwen, vertrouwen in anderen en weerbaar gedrag liggen aan de basis van gezonde relaties en seksualiteitsbeleving.
6. Kinderen moet weerbaarheid geleerd worden om juist te kunnen handelen in bedreigende situaties.
7. Het is nodig tegengeluid te bieden tegen het moderne denken over seksualiteit en seksuele diversiteit.

Hoofdpijnen

De lessen in deze methode seksuele vorming sluiten goed aan bij de kerndoelen wat betreft brede vorming, oriëntatie op zichzelf en de wereld. Sinds januari 2013 wordt binnen kerndoel 38 expliciet het respectvol omgaan met seksualiteit en seksuele diversiteit benoemd, waarmee scholen ook verplicht worden aandacht te besteden aan seksuele vorming.

Werkwijze:

Op basisschool de Regenboog werken wij van februari t/m juli met lessen uit de methode “Wonderlijk Gemaakt “. We beginnen het schooljaar eerst met de groepsvorming zodat er een veilige basis is en leerkracht(en) en leerlingen aan elkaar zijn gewend. Vanuit de methode wordt gewerkt met vier “rode draden”: Zelfbeeld ontwikkeling, aanleren van sociale normen, werken aan weerbaarheid en uitdragen van duurzame relaties van liefde en trouw.

Halverwege december worden de ouders via de mail geïnformeerd over de start van de lessen. Ouders hebben zo nog een periode tot februari voor zich waarin zij de kinderen kunnen voorbereiden. Ouders zijn de eerste verantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen, ook voor seksuele vorming. In deze mail worden de lessen, met uitleg en per leerjaar, meegestuurd. Zo krijgen de ouders handvatten voor een gesprek met hun kinderen, om thuis op de lessen in te kunnen spelen.

Rouwprotocol

bij het overlijden van een van de leerkrachten, leerlingen
of gezinsleden

Inhoudsopgave:

1. Het overlijden van een leerling

- A. Het bericht komt binnen
- B. Het verstrekken van informatie
- C. Informeren van klasgenoten en ouders
- D. De rouwadvertentie
- E. Bezoek aan de ouders
- F. Contacten met de ouders van overige leerlingen
- G. Voor de begrafenis
- H. Na de begrafenis
- I. Nazorg

2. Het overlijden van een ouder, broer of zus van de leerling

3. Het overlijden van een personeelslid

4. Boeken die je bij rouwverwerking kunt gebruiken

1. Het overlijden van een leerling

A. Het bericht komt binnen

Indien nodig toezeggen dat er iemand zal terugbellen. Vragen op welk nummer men bereikbaar is en op welk tijdstip. Vragen naar evt. contactpersoon binnen de familie of vriendenkring, om ouders niet te belasten.

Vragen naar de toedracht.

Zo snel mogelijk daarna een directielid/de directeur waarschuwen (als deze niet zelf het telefoontje heeft aangenomen)

De directie verifieert het bericht, wanneer het niet direct van familie, arts of politie afkomstig is.

Breng zo nodig hulpverlening op gang:

(Externe) vertrouwenspersoon

GGD

Slachtofferhulp, bv bij overlijden na ongeval 0900-0101

B. Het verstrekken van de informatie

De directie informeert:

- De collega's over het ongeluk/overlijden
- De broertjes en zusjes die op school zijn worden evt. uit de groepen gehaald. Wie informeert de kinderen? Blijven de kinderen op school of willen ze naar huis (meest waarschijnlijk). Wie vangt deze kinderen thuis op? Adres en telefoonnummer indien dit niet de ouders zijn.
- De klas van de leerling
- Het bestuur AD/TZH

- De MR
- Afwezige collega's
- Ouders (bericht via mail)

C. Informeren van de klasgenoten

Aandachtspunten vooraf

De groepsleerkrachten bereiden zich (evt. samen) goed voor op het gesprek met hun groep/ evt. bij overlijden tussen de middag, leerlingen bij aankomst op het plein gelijk laten inlopen/iedere leerkracht bij deur van de eigen groep/ denk aan de inzet van de aanwezige onderwijsassistenten

- Creëer een open sfeer. Het moet mogelijk zijn als leerkracht om te zeggen dat je er moeite mee hebt of misschien wel dat je het niet kunt, iedereen uit zich anders. Biedt daar voldoende ruimte voor.
- Vraag zo nodig een vertrouwde collega om je te steunen of met je de klas in te gaan
- Probeer de opvang zoveel mogelijk in de klas te houden, maar zorg dat er een ruimte is waar kinderen naar toe kunnen die alleen maar willen huilen of erg overstuur zijn
- Wees erop voorbereid dat dit slechte bericht andere verlieservaringen kan reactiveren, zowel bij leerlingen als leerkrachten
- Bereid werkvormen voor die verwerking kunnen stimuleren, tekenpapier, kleurpotloden, taalblaadjes enz. Denk bv ook aan het maken van een troostboek voor broertje of zusje op school.
- Bereid je goed voor: wat ga je zeggen en hoe, welke reacties kun je verwachten?

De mededeling:

Begin met een korte, inleidende zin

Vertel het hoe, waar en wanneer van de gebeurtenis en breng dit bericht zonder eromheen te draaien

Geef in eerste instantie alleen de hoogstnoodzakelijke informatie en neem voldoende de tijd voor emoties.

Vervolgens:

Praat met de kinderen over het gebeurde

Praat met de kinderen over het slachtoffer/de overledene

Biedt ruimte voor verdriet: niets is gek

Geef aan de kinderen in de klas de eerste tijd keuze opdrachten (bv. wel of niet rekenen)

tafeltje van overleden leerling: bloemen, foto gedenkboekje om in te schrijven/tekenen, kaars. Erbij ophangen de dingen die de leerlingen tekenen/schrijven/maken.

Inrichten evt. stilte ruimte: voor leerlingen, ouders, leerkrachten: zie tafeltje leerling

D. De rouwadvertentie

- Namens wie? (personeel, MR/GMR, bestuur, leerlingen, ouders)
- Check eerst of de familie een advertentie op prijs stelt
- Een of meerdere advertenties, bv 1 advertentie alleen van de leerlingen en de leerkracht
- In welke krant(en)?
- Controleer de spelling van de naam!

E. Bezoek aan de ouders

Het eerste bezoek:

- Neem dezelfde dag contact op
- Vraag telefonisch of bezoek gewenst is en gelegen komt
- Maak een afspraak voor een huisbezoek
- Ga bij voorkeur met een gemengde delegatie(leerkracht(en), directeur, IB-er)
- Houd er rekening mee dat een eerste bezoek meestal alleen een uitwisseling van gevoelens is
- Vraag of je een tweede bezoek mag brengen, mede om misschien verdere afspraken te maken- denk aan vragen of er bloemen mogen zijn namens de leerlingen/school

Een tweede bezoek:

- Vraag wat de school kan betekenen voor de ouders
- Overleg over alle te nemen stappen, denk aan bezoekmogelijkheden van leerlingen om afscheid te nemen van de overledene, condoleancebezoek, plaatsen van een rouwadvertentie, bijwonen van de begrafenis en evt. bijdrage hieraan leveren, herinneringsplekje op school inrichten, iets maken voor op het graf)
- Bij rouwbezoek door leerlingen: overdenk of je in groepjes gaat of bv per halve groep, wie gaat ter begeleiding mee, hoe vang je na afloop leerlingen op (denk aan ouders uitnodigen om zelf leerling op te vangen en even in de klas te blijven).

F. Contacten met de ouders van de overige leerlingen

Informeer de ouders via een brief over:

- De gebeurtenis
- Organisatorische aanpassingen
- De zorg voor de leerlingen op school
- Contactpersonen op school
- Regels over aanwezigheid
- Rouwbezoek en aanwezigheid bij de begrafenis

- Nazorg voor de leerlingen

Evt. rouwprocessen bij kinderen en problemen die zich daarbij voor kunnen doen (jeugdzorg/ inschakelen Re-Move: psychomotorische training)

G. Voor de begrafenis(of crematie)

- houd de reacties van de kinderen goed in de gaten, verdriet en vrolijk spel wisselen zich vaak af
- creëer een herinneringsplek
- haal de tafel en stoel niet daarna direct weg uit het lokaal, zet er ook geen nieuwe leerlingen neer
- Bedenk met de klas hoe je de overledene het best kunt gedenken: foto, kaars, speelgoed/spullen van het kind enz.
- Biedt veel ruimte voor vragen
- Geef leerlinge de gelegenheid zich creatief te kunnen uiten
- Bereid de leerlingen tijdens een kringgesprek voor op het afscheid en leg ze uit wat ze hierbij kunnen verwachten
- Evt. een aandeel voorbereiden voor de rouwdienst als ouders hier prijs op stellen
- Houd rekening met cultuurverschillen
- Rituelen zijn belangrijk voor de rouwverwerking: plant een boompje, een persoonlijke boodschap op de kist leggen, zingen enz.
- Als de aanwezigheid van de kinderen tijdens de rouwdienst door ouders niet op prijs wordt gesteld evt. een soort afscheids/herdenkingsmoment in de klas houden

H. Na de begrafenis/crematie

Neem de dagen erna ruim de tijd om over de begrafenis en de overledene na te praten

Probeer wel weer op te starten met gewone lessen

Organiseer gerichte activiteiten gericht op de rouwverwerking, zoals tekenen, schrijven, schilderen enz.

Hang evt. een foto van de overleden leerling op in de groep

I. Nazorg

Denk aan de ouders, geef ruimte voor gesprekken

Stuur kaartjes op bijzondere dagen/vastleggen in Outlook

Nodig de ouders uit voor activiteiten op school, laat ze zelf aangeven of ze willen komen

Houd oog voor broertje/zusje van de overleden leerling

Overhandig persoonlijke bezittingen van de leerling aan de ouders, na een aantal weken.

Wat betreft medeleerlingen:

Soms zie je rouwreacties pas weken of maanden later en deze reacties kunnen soms explosief zijn. Signalen:

- Duimzuigen
- Afhankelijk gedrag
- Kinderlijk gedrag
- Ouderlijk gedrag
- Lichamelijke klachten
- Slapeloosheid woedeaanvallen
- Ander spelgedrag
- Angst om alleen te zijn
- Slecht eten
- Angstdromen
- Niet meer kunnen uilen
- Prikkelbaarheid
- Buikpijn
- Zich terugtrekken

Let hierbij speciaal op kinderen die al eerder een verlies hebben meegemaakt en op vluchtelingenkinderen, die vaak al traumatische ervaringen hebben. Evt. een ouderavond organiseren.

Rond aan het einde van het schooljaar iets af met de kinderen van de klas van de overledene.

Nazorg kan ook nodig zijn voor de groepsleerkracht(en) en/of het team!

2. Het overlijden van een ouder, broer of zus van een leerling

- De leerkracht zorgt ervoor goed geïnformeerd te zijn en vertelt aan de klas wat er is gebeurd. Ook andere groepen worden door de eigen leerkracht geïnformeerd.
- Voordat de leerlingen van school naar huis gaan wordt door de directie een brief uitgegeven aan alle leerlingen van de school.
- De directie bezoekt samen met de leerkracht(en) de familie, na eerst telefonisch contact te hebben gehad(of de familie hier behoefte aan heeft)
- De directie bezoekt, (als dit organisatorisch mogelijk is) eventueel met de leerkracht(en) de rouwdienst/begrafenis
- De leerkracht zorgt voor een goede opvang van de leerling als deze weer op school komt
- De directie draagt zorg voor de verwerking van de gegevens in de leerling administratie
- Denk ook nu aan het sturen van kaartjes op bijzondere dagen, bv Kerstmis

3. Het overlijden van een personeelslid

Maak gebruik van de checkpunten die genoemd zijn bij het overlijden van een leerling.

De directie informeert:

- Het bestuur
- De collega's
- De klas en de ouders
- MR/GMR
- De vervanger van de groep
- Zie verder "overlijden leerling"

Protocol medische handelingen op school

Inhoudsopgave

Voorwoord	46
1. Soorten medische handelingen op school	46
a. Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt	46
b. Handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt	46
2. medicijnverstrekking en medisch handelen	47
2.1. Het kind wordt ziek op school	47
2.2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek	48
2.3. Het opbergen van medicijnen op school.....	49
2.4. Het verrichten van medische handelingen.....	49
Bijlage 1 - Het verstrekken van medicijnen op verzoek	51
Bijlage 2 - Uitvoeren van medische handelingen	54
Bijlage 3 - Bekwaamheidsverklaring	56
Bijlage 4 - Handelen bij calamiteiten	58

VOORWOORD

Leerkrachten op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn door een insectenbeet. Daarnaast krijgen leerkrachten in toenemende mate het verzoek van ouders of verzorgers om hun kinderen door de arts voorgeschreven medicatie toe te dienen. En steeds vaker wordt er werkelijk medisch handelen van leerkrachten verwacht zoals het geven van sondevoeding, toedienen van een injectie, het prikken van een bloedsuiker e.d.

Met de komst van Passend Onderwijs is het mogelijk dat meer basisscholen met deze vragen te maken krijgen. Het uitvoeren van medische handelingen op school brengt risico's met zich mee, ook op juridisch gebied. Het is van belang dat er in deze situaties gehandeld wordt volgens een vooraf afgesproken en ondertekend protocol. Voorliggend protocol dient daarbij als model.

Dit protocol is bedoeld als leidraad voor directie en medewerkers op school.

Dit protocol is gebaseerd op een protocol uit 2015 dat destijds tot stand kwam na overleg met:

- Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD);
- Stichting Rechtsbijstand Gezondheidszorg (SRG);
- Vereniging van Artsen (VVAA);
- Nederlandse Vereniging Jeugdgezondheidszorg (NVJG);
- Inspectie Jeugdgezondheidszorg (inspectie JGZ) .

SOORTEN MEDISCHE HANDELINGEN OP SCHOOL

A. HANDELINGEN WAARVOOR DE WET BIG NIET GELDT

Bijvoorbeeld het geven van medicijnen, dat kan zijn het geven van een 'paracetamolletje' of andere medicijnen bijvoorbeeld een zetpil bij een epilepsieaanval, het behandelen van een insectenbeet met bijvoorbeeld Azaron etc.

B. HANDELINGEN WAARVOOR DE WET BIG WEL GELDT

Bijvoorbeeld het geven van injecties en het toedienen van sondevoeding. Deze mogen slechts worden uitgevoerd door artsen en verpleegkundigen. Delegeren van het verrichten van deze handelingen aan leerkrachten moet met grote zorgvuldigheid worden omgeven. Een specialist kan een leerkracht handelingsbekwaam achten. Dit heeft echter niet het gevolg dat de leerkracht niet meer aansprakelijk is voor zijn handelen; deze blijft aansprakelijk. Het mogelijk verzekeren van dit risico is een vraag die het schoolbestuur met een verzekeringsmaatschappij zal moeten overleggen.

Een arts kan een leerkracht handelingsbekwaam achten en deze bekwaamheid ondersteunen met een ondertekende verklaring van bekwaamheid. De arts is dan mede verantwoordelijk. Het hebben van een medisch handelingsprotocol is belangrijk op school. Het volgen van de werkwijze van het protocol sluit derhalve niet uit dat de leerkracht aansprakelijk gesteld en vervolgd zou kunnen worden bij calamiteiten. Het betreft dan een civielrechtelijke aansprakelijkheid. Zelfs als ouders de leerkracht toestemming hebben gegeven tot het uitvoeren van medische handelingen bij hun kind kan de leerkracht verantwoordelijk worden gesteld.

Om zeker te zijn dat deze civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen (BIG), contact op te nemen met de verzekeraar van de school. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, omdat wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld hij deze risico's kan meeverzekeren, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsverklaring).

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen stel u dan direct in verbinding met de huisarts en/of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand heeft, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van het kind. Meldt verder bij welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

De schoolleiding kan kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische (BIG) handeling. Voor de individuele leraar geldt dat hij/zij mag weigeren handelingen (al dan niet vallend onder de wet BIG) uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht. Dit is conform het arbeidsrecht.

De wet BIG is niet van toepassing indien er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen.

Het onderscheid tussen voorbehouden en niet-voorbehouden handelingen vervalt dus in noodsituaties waarbij kinderen, ouders of collega's in levensgevaar raken: dan mag het personeel in school (of iemand anders binnen of buiten de school) op grond van de wet BIG voorbehouden handelingen uitvoeren als geen betere zorgverlening beschikbaar is.

Op de Regenboog voeren leerkrachten in principe geen medische handelingen uit.

Uitzondering hierop is het gebruik van de EPI pen bij ernstige allergie, uiteraard alleen in opdracht van ouders en/of collega.

Medicijnverstrekking en medisch handelen

Leraren op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. Voor de leesbaarheid van het stuk zullen we hierna spreken over ouders wanneer wij ouder(s) en verzorger(s) bedoelen. Een enkele keer wordt medisch handelen van leraren gevraagd zoals het geven van sondevoeding of het geven van een injectie. Dit zijn handelingen die vallen onder de wet BIG. Het toedienen van een zetpil (suppositorium) valt niet onder deze handelingen.

De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Leraren begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn. Met het oog op de gezondheid van het kind is het van groot belang dat zij in dergelijke situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken.

Leraren en schoolleiding moeten zich realiseren dat, wanneer zij fouten maken of zich vergissen zij voor medische handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Op de volgende pagina's volgt een verdere beschrijving. In de bijlagen vindt u het betreffende toestemmingsformulier en/of bekwaamheidsverklaring. Wij adviseren u deze, indien van toepassing, te gebruiken. Heeft u naar aanleiding van dit protocol nog vragen dan kunt u zich wenden tot de plaatselijke GGD.

1.1. HET KIND WORDT ZIEK OP SCHOOL

Indien een leerling ziek wordt of een ongeluk krijgt op school moet de leraar direct bepalen hoe hij moet handelen. Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de lesuren last van hoofd -, buik - of oorpijn. Ook kan het kind bijvoorbeeld door een insect gestoken worden. Een leraar verstrekt dan vaak -zonder toestemming of medeweten van ouders- een 'paracetamolletje' of wrijft Azaron op de plaats van een insectenbeet.

Op de Regenboog worden zonder toestemming van ouders geen medicijnen verstrekt. Wel worden insectenbeten behandeld met bv. Azaron

In zijn algemeenheid is een leraar niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootste mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is, naar huis moet.

De schoolleiding zal, in geval van ziekte, altijd contact op nemen met de ouders om te overleggen wat er dient te gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc.?).

Wanneer ouders niet bereikbaar zijn: raadpleeg bij twijfel altijd een arts. Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft dan zaak het kind voortdurend te observeren.

Enkele zaken waar u op kunt letten zijn:

- toename van pijn;
- misselijkheid;
- verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen);
- verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur) en
- verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid).

Realiseer u dat u geen arts bent en raadpleeg bij twijfel altijd een (huis)arts. Dit geldt met name wanneer de pijn blijft of de situatie verergert. De zorgvuldigheid die u hierbij in acht moet nemen is dat u handelt alsof het uw eigen kind is.

1.2. HET VERSTREKKEN VAN MEDICIJNEN OP VERZOEK

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens lesuren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, antibiotica, of zetabletten bij toevallen (een aanval van epilepsie). Ouders kunnen aan schoolleiding en leerkracht vragen deze middelen te verstrekken. Schriftelijke toestemming van de ouders is hierbij noodzakelijk. **Zie hiervoor het toestemmingsformulier**

Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

Leg daarom schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden. Leg verder de periode vast waarin de medicijnen moeten worden verstrekt. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leraren verwachten opdat zij op hun beurt weer precies weten wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn. Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is als ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Enkele praktische adviezen:

- neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind;
- lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn en
- noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.
- Als een kind niet goed op een medicijn reageert of als er onverhoopt toch een fout is gemaakt bij het toedienen van een medicijn, bel dan direct de huisarts of specialist in het ziekenhuis.

- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Zorg er altijd voor dat u alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van de leerling, de medicatie die is toegediend, welke reacties het kind vertoont en eventueel welke fout is gemaakt.

1.3. HET OPBERGEN VAN MEDICIJNEN OP SCHOOL

Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum worden beperkt. Het is verstandig hiervoor één persoon aan te wijzen die verantwoordelijk is voor het beheer. De medicijnen dienen in een afgesloten kast (koelkast indien dit nodig is) te worden bewaard. In geen geval medicijnen bewaren in het bureau van de leerkracht. De bureaula gaat te vaak open en het gevaar kan bestaan dat leerlingen de medicijnen kunnen meenemen.

Bijvoorbeeld ook het aanvullen van de EHBO-doos op school kan onder het beheer van deze verantwoordelijke persoon vallen.

1.4. HET VERRICHTEN VAN MEDISCHE HANDELINGEN

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van alledag op school en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn. Gelukkig zien steeds meer scholen in hoe belangrijk het is voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind om, indien dat maar enigszins mogelijk is, het naar school te laten gaan.

In uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen BIG - handelingen te verrichten. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. In het algemeen worden deze handelingen door de Stichting Thuiszorg of de ouders zelf op school verricht. In sommige gevallen kan er sprake zijn van een PGB (persoonsgebonden budget).

In uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op schoolleiding en leraren gedaan.

Schoolbesturen moeten zich goed realiseren dat zij bepaalde verantwoordelijkheden op zich nemen, wanneer wordt overgegaan tot het uitvoeren van een medische handeling door een leerkracht. Dit hoeft niet onoverkomelijk te zijn, maar het is belangrijk van tevoren stil te staan bij de consequenties. Het zal duidelijk zijn dat de ouders voor dergelijke ingrijpende handelingen hun toestemming moeten geven. Zonder toestemming van de ouders kan een schoolleiding of leraar al helemaal niets doen. Gezien het ingrijpende karakter van de handelingen moet een schoolleiding een schriftelijke toestemming van de ouders vragen.

Wettelijke regels

De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de Gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen en leraren als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen - de zogenaamde voorbehouden handelingen - mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen kunnen deze medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Leraren vallen niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische - en paramedische beroepen. Soms worden leraren betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. In deze situatie is de positie van de leraar een bijzondere, die met zorgvuldigheid benaderd moet worden.

De leraar moet een gedegen instructie krijgen hoe hij de BIG - handeling moet uitvoeren van een BIG-geregistreerde professional (meestal de behandelend arts of verpleegkundige). Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling moet door deze BIG-geregistreerde professional schriftelijk worden vastgelegd (met handtekening) in een bekwaamheidsverklaring. Op deze manier wordt een zo optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leraar en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leraar in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van een BIG -handeling.

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Een leraar is en blijft verantwoordelijk voor zijn handelen, ook al heeft hij een bekwaamheidsverklaring van een arts. Hij kan hiervoor civielrechtelijk aangesproken worden. Het schoolbestuur is echter verantwoordelijk voor datgene wat de leraar doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Het is dus van belang om deze bekwaamheidsverklaring schriftelijk vast te leggen en ook steeds na te gaan of de leraar zich daarnaast ook bekwaam acht. Een schoolbestuur dat niet kan aantonen dat een leraar voor een bepaalde handeling bekwaam is, raden wij aan de medische handelingen – BIG- handelingen - niet te laten uitvoeren. Een leraar die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht - zal deze handeling eveneens niet dienen uit te voeren. Een leraar die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handelingen verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel - en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

Een leerkracht is dus ten allen tijde aansprakelijk te stellen indien er een calamiteit heeft plaats gevonden ten gevolge van zijn handelen. Echter met dien verstande dat bij zorgvuldig handelen met een bekwaamheidsverklaring van een arts tot het verrichten van een voorbehouden medische handeling (BIG) het wel degelijk zal uitmaken voor de juridische beoordeling in geval van een calamiteit of er zorgvuldig is gehandeld. Met andere woorden, of er een bekwaamheidsverklaring aanwezig was en een toestemmingsverklaring van de ouders tot het verrichten van de verrichte BIG handeling. De arts die de verklaring gaf is hiermee immers ook verantwoordelijk. Een schoolbestuur heeft het recht geen medewerking te geven aan het verrichten van medische handelingen (BIG) door leerkrachten op school.

BIJLAGE 1 - HET VERSTREKKEN VAN MEDICIJNEN OP VERZOEK

Verklaring: Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven
medicijn(en) aan:

naam leerling:

geboortedatum:.....

adres

postcode en plaats:

naam ouder(s)/verzorger(s):.....

telefoon thuis:

telefoon werk:.....

naam huisarts:

telefoon:.....

naam specialist:.....

telefoon:.....

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

.....

.....

Naam van het medicijn:

.....

.....

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

..... uur / uur / uur / uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Dosering van het medicijn:

.....

.....

Wijze van toediening:

.....
.....

Wijze van bewaren:

.....
.....

Controle op vervaldatum door: (naam)

functie:

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

naam:

ouder/verzorger:.....

plaats

datum:

Handtekening:.....

Instructie voor medicijntoediening:

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op (datum).....

Door:

naam:

functie:

naam instelling:

Aan:

naam:

functie:

naam en plaats school:

BIJLAGE 2 - UITVOEREN VAN MEDISCHE HANDELINGEN

Verklaring: Toestemming tot het uitvoeren van voorbehouden medische handelingen (BIG)

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van de zogenoemde 'medische voorbehouden handeling' op school bij:

naam leerling:

geboortedatum:.....

adres:

postcode en plaats:

naam ouder(s)/verzorger(s):

telefoon thuis:

telefoon werk:.....

naam huisarts:

telefoon:.....

naam specialist:.....

telefoon:.....

naam medisch contactpersoon:.....

telefoon:.....

Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school bij de leerling nodig is:

.....
.....

Omschrijving van de uit te voeren 'medische handeling':

.....
.....

De 'medische handeling' moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

..... uur / uur / uur /uur

De 'medische handeling' mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

.....
.....

manier waarop de 'medische handeling' moet worden uitgevoerd:

.....

.....

Eventuele extra opmerkingen:

.....

.....

.....

Bekwaamheidsverklaring aanwezig (omcirkelen hetgeen van toepassing is): ja / nee

Instructie medisch handelen

Instructie van de 'medische handeling' + controle op de juiste uitvoering is gegeven op

(datum).....

Door:

naam:

functie.....

naam instelling:.....

Aan:

naam:

functie:

naam en plaats school:

Ondergetekende:

naam:

ouder/verzorger:.....

plaats:

datum:

Handtekening:

BIJLAGE 3 - BEKWAAMHEIDSVERKLARING

Uitvoeren van medische handelingen

Verklaring: Bekwaam uitvoeren van medische handelingen (BIG)

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling

.....
.....
.....

verklaart dat,

(naam werknemer):

functie:

werkzaam aan/bij:

na instructie door ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

(naam leerling):

geboortedatum:

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

.....
.....
.....

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

.....

.....

.....

Ondergetekende:

naam:

functie:

werkzaam aan/bij:.....

plaats:

datum:

Handtekening:.....

BIJLAGE 4 - HANDELEN BIJ CALAMITEITEN

Richtlijnen

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen of het uitvoeren van een medische (BIG) handeling bij een kind, volgen hieronder richtlijnen:

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven.
Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen
- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen, waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen)
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt)
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
 1. Naam van het kind.
 2. Geboortedatum.
 3. Adres.
 4. Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen persoon.
 5. Naam + telefoonnummer van huisarts c.q specialist.
 6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):
 1. Leg kort en duidelijk uit wat er gebeurd is.
 2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
 3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

Bijlage 7: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

SCHOOLVEILIGHEIDSPLAN
Ver. SmdB Rehoboth Urk

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Schoolveiligheidsplan Bijlage 14: Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling Versie: juni 2015 Status: besproken door : verzendklaar voor : - Gmr - Bestuur	Vastgesteld: • Bestuursvergadering: • GMR vergadering:
--	--

STAPPENPLAN VOOR HET HANDELEN BIJ SIGNALLEN VAN HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Inleiding

Deze meldcode is geschreven voor de scholen van de Vereniging SmdB Rehoboth Urk.

De meldcode bestaat uit drie delen.

- **Deel 1 beschrijft het doel, de reikwijdte en de functies van deze meldcode.**
- **Deel 2 beschrijft de stappen die in de code voor de eigen organisatie of praktijk dienen te worden opgenomen evenals de verantwoordelijkheden van de organisatie. (zie ook deel 5)**
- **Deel 3 biedt achtergrondinformatie over het beroepsgeheim en over de verhouding tussen het beroepsgeheim en het stappenplan in de meldcode.**
- **Deel 4 beschrijft de vaststelling van de meldcode door het bevoegd gezag van de vereniging SmdB Rehoboth Urk**
- **Deel 5 beschrijft de werkinstructie m.b.t. huiselijk geweld, zoals die voor de Noordoostpolder/Urk is afgesproken.**
- **Deel 6 bestaat uit een te gebruiken 'Actieplan Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld.**

Het gebruik van deze meldcode kan aanleiding zijn voor melding bij de verwijzingsindex.

I. Doel en functie van de meldcode- advies en meldpunt Veilig Thuis

1.1 Aanleiding voor de meldcode

In het najaar van 2008 kondigden staatssecretaris Bussemaker van VWS en de ministers Hirsch Ballin van Justitie en Rouvoet van Jeugd en Gezin een wetsvoorstel aan waarin aan organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren, in het kader van kwaliteitszorg, de plicht wordt opgelegd om een meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daaronder ook begrepen seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking, een gerelateerd geweld en ouderenmishandeling¹.

De verplichting geldt voor organisaties en zelfstandige beroepskrachten in de (jeugd)gezondheidszorg, het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdzorg en de maatschappelijke ondersteuning en eveneens voor politie² en justitie.

Aan de wet is een basismodel meldcode toegevoegd als handreiking voor het opstellen van een code voor de eigen organisatie of praktijk.

1.2 Functies van de meldcode

¹ Kenmerk van de brief aan de Tweede Kamer waarin de bewindspersonen hun voornemen bekend maken is Tweede Kamer, vergaderjaar 2008 - 2009, 28 345, nr. 72.

²² De politie werkt al met een protocol huiselijk geweld dat de rol vervult van de meldcode. Nagegaan zal nog worden hoe dit protocol zich verhoudt tot de beoogde meldcode.

De beoogde verplichting voor organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren om een meldcode te hanteren, heeft tot doel beroepskrachten te ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De meldcode bevat een stappenplan. Dit stappenplan leidt de beroepskracht stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij signaleert tot aan het moment dat hij eventueel een beslissing neemt over het doen van een melding.

De stappen maken de beroepskracht duidelijk wat er van hem wordt verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling en hoe hij, rekening houdend met zijn beroepsgeheim, op een verantwoorde wijze komt tot een besluit over het doen van een melding. Deze ondersteuning van beroepskrachten in de vorm van het stappenplan, levert, zo mag worden verwacht, een bijdrage aan een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De organisatie zal, als zij aan toezicht door de inspectie is onderworpen, door de inspectie kunnen worden aangesproken op het beschikken over een meldcode én op het scheppen van de randvoorwaarden waardoor de beroepskrachten die binnen een organisatie werkzaam zijn, de meldcode in een veilig werkklimaat kunnen toepassen. Individuele beroepskrachten binnen de organisatie kunnen worden aangesproken op de feitelijke toepassing van het stappenplan in de meldcode bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Zo zal in een onderzoek naar aanleiding van een bepaalde casus op organisatieniveau worden bekeken of er een meldcode aanwezig is en of de organisatie zich voldoende heeft ingespannen om de meldcode te laten ‘werken’. Het handelen van de betreffende beroepskrachten kan worden getoetst aan het stappenplan van de code.

‘De stappen maken de beroepskracht duidelijk wat er van hem wordt verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.’

1.3 Doel van de meldcode

Algemene termen

In de meldcode zijn termen als: organisatie, beroepskracht en cliënt, zeer algemeen gehouden. In de eigen organisatie of praktijk kan dat veel concreter is, door de beroepskrachten en de doelgroep specifieker te omschrijven en door nauwkeurig aan te geven welke beroepskrachten geacht worden de stappen te zetten. Wordt dit op een school bijvoorbeeld van alle docenten verwacht, of wijst men daarvoor de intern begeleiders aan? En welke rol speelt het zorg- en adviesteam hierin? Hierin moeten dus keuzes gemaakt worden.

Begripsomschrijving van huiselijk geweld en kindermishandeling

In de meldcode is voor het begrip kindermishandeling aansluiting gezocht bij de begripsomschrijving in de Wet op de jeugdzorg.

We wijzen er daarbij op dat onder kindermishandeling ook wordt verstaan het als kind getuige zijn van huiselijk geweld tussen andere huisgenoten. Omdat het begrip huiselijk geweld (nog) niet wettelijk wordt omschreven is daarvoor aansluiting gezocht bij de omschrijving die de overheid al een aantal jaren hanteert.

Voor alle duidelijkheid worden seksueel geweld, genitale verminking, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling specifiek genoemd bij de omschrijving, om duidelijk te maken dat ook deze vormen van geweld onder huiselijk geweld of kindermishandeling vallen. Overigens vragen deze specifieke vormen van geweld ook specifieke kennis en vaardigheden van beroepskrachten. Ontbreekt deze specifieke deskundigheid, dan is het verstandig om bij signalen die mogelijk kunnen duiden op zo'n specifieke vorm van geweld, meteen een beroep te doen op externe expertise.

Huiselijk geweld en kindermishandeling door beroepskrachten vallen niet onder het bereik van de meldcode. Deze vormen van geweld vallen buiten de meldcode omdat dan andere stappen aan de orde zijn, zoals het informeren van de leidinggevende en/of de directie en het inschakelen van de betreffende inspectie.

Clïënt als slachtoffer of getuige

De cliënt, dit wil zeggen de persoon met wie de beroepskracht professionele contacten onderhoudt, zal niet altijd het slachtoffer zijn van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

De cliënt kan ook als vermoedelijk pleger, of in geval van een jeugdige cliënt, als getuige, bij het huiselijk geweld of de kindermishandeling betrokken zijn.

'Huiselijk geweld en kindermishandeling gepleegd door beroepskrachten vallen niet onder het bereik van de meldcode.'

II. Stappenplan

2.1 Inleiding

Dit tweede deel van de meldcode beschrijft de stappen die de school/vereniging van hun beroepskrachten vraagt als zij kindermishandeling of huiselijk geweld signaleren. Na de omschrijving van de verschillende stappen volgt kort een beschrijving van de verantwoordelijkheid van de organisatie om zorg te dragen voor de randvoorwaarden.

Drie opmerkingen vooraf.

Eenmalige contacten

In het stappenplan wordt er vanuit gegaan dat de beroepskracht en de cliënt regelmatig contact met elkaar hebben. Soms ligt het anders en is het contact eenmalig

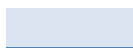
In dat geval zou de code voor de eigen organisatie of praktijk de specifieke stappen moeten beschrijven bij signalen van geweld die ontstaan in een eenmalig contact.

Strafrechtelijke aanpak

Als door de signalen een vermoeden ontstaat van een ernstig misdrijf is het verstandig om de te zetten stappen, al dan niet via het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld, af te stemmen met de interventies van de politie.

Gesprekken met slachtoffer en getuige kunnen het leveren van bewijs in de strafzaak namelijk belemmeren.

Verhouding tot de verwijsindex risico's jeugdigen

In geval van een vermoeden van kindermishandeling zal de beroepskracht doorgaans niet alleen de stappen van de meldcode zetten, maar daarnaast ook moeten overwegen of een melding zou moeten worden gedaan in de verwijfsindex risico's jeugdigen. Deze verwijfsindex heeft tot doel om beroepskrachten die met dezelfde jongere te maken hebben met elkaar in contact te brengen. Dit doen zij als risico's worden gesignaleerd met betrekking tot de ontwikkeling naar de volwassenheid van de jongere. Doel daarvan is te komen tot een gezamenlijke aanpak van de problematiek van de jongere en zijn gezin. We wijzen er met nadruk op dat het niet gaat om een keuze tussen een melding in de verwijfsindex of de stappen van de meldcode, maar dat beide acties bij vermoedens van kindermishandeling aan de orde zijn omdat ze elkaar ondersteunen.

Binnen de regio waarin Ver. SmdB Rehoboth functioneert is CJG (Centrum van Jeugd en Gezin) de organisatie, die de verwijfsindex beheert.

2.2 De stappen die leerkrachten geacht worden te zetten

De stappen gaan in op het proces vanaf het moment dat er signalen zijn. Het signaleren zelf heeft in het meldcode een andere plaats gekregen.

Signaleren wordt gezien als een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van de beroepskrachten die binnen de organisatie werkzaam zijn. Zo gezien is signalering geen stap in het stappenplan, maar een grondhouding die in ieder contact met cliënten, leerlingen en patiënten wordt verondersteld. De stappen wijzen de beroepskracht de weg als hij meent dat er signalen zijn van huiselijk geweld of van kindermishandeling.

Volgorde van de stappen

De stappen die hieronder worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt. Maar deze volgorde is niet dwingend. Waar het om gaat, is dat de beroepskracht op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat hij besluit om een melding te doen. Zo zal het soms voor de hand liggen om meteen met de cliënt in gesprek te gaan over bepaalde signalen. In andere gevallen zal de beroepskracht eerst overleg willen plegen met een collega en met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of met het Steunpunt Huiselijk Geweld voordat hij het gesprek met de cliënt aangaat. Ook zullen stappen soms twee of drie keer worden gezet.

Specifieke vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling

Het stappenplan schetst in algemene zin de stappen die in geval van signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling dienen te worden gezet. Bij specifieke vormen van dit geweld moeten de stappen soms nader worden ingekleurd. Bijvoorbeeld in geval van signalen van seksueel geweld of van vrouwelijke genitale verminking. Voor dit laatste wordt verwezen naar het Gespreksprotocol Meisjesbesnijdenis van de AJN en het Handelingsprotocol Meisjesbesnijdenis van Pharos. Voor de omgang met signalen van eengerelateerd geweld verwijzen we naar de Handleiding voor de aanpak van eengerelateerd geweld van de Federatie Opvang en Movisie. .

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Als een beroepskracht signalen opvangt van huiselijk geweld of kindermishandeling, wordt van hem gevraagd om deze signalen in kaart te brengen. Hij legt deze signalen

vast, evenals (de uitkomsten van) de gesprekken die hij over de signalen voert, de stappen die hij zet en de besluiten die hij neemt.

Ook de gegevens die de signalen weerspreken worden vastgelegd. Bij het in kaart brengen van signalen volgt de beroepskracht de protocollen en aanwijzingen van zijn eigen organisatie of praktijk.

In veel organisaties wordt van iedere cliënt een dossier aangelegd. In dat geval worden de gegevens over de signalen en over de stappen die worden gezet in het dossier vastgelegd.

Beschikt de organisatie niet over een cliëntdossier, dan moet in de code voor de eigen organisatie of praktijk worden aangegeven op welke wijze en waar de beroepskracht de gegevens over de signalen en over de stappen vastlegt.

NB: Na iedere stap in het basismodel volgt een korte instructie. Deze instructie bevat praktische aanwijzingen voor de beroepskracht die hem helpen de betreffende stap zorgvuldig te zetten.

In de instructie bij de eerste stap worden aanwijzingen gegeven voor het zorgvuldig vastleggen van gegevens. Zo wordt o.a. van de beroepskracht gevraagd om feiten en signalen uit elkaar te houden, om de status te vermelden van hypothesen en veronderstellingen en om de bron te vermelden als er informatie wordt vastgelegd die afkomstig is van een ander.

Hierbij kunnen we het model vanuit ESAR gebruiken. Tevens te gebruiken zijn het sigaleringsformulier ESAR en het Risico Taxatie Model Kindermishandeling.

Signalen in verband met de kinderen van een cliënt

Een beroepskracht kan ook zorgen hebben over kinderen of andere gezinsleden van zijn cliënt met wie hij zelf geen contact heeft. Zo kunnen er bijvoorbeeld bij een beroepskracht in de geestelijke gezondheidszorg of in het maatschappelijk werk zorgen zijn over de veiligheid van de kinderen van een cliënt, omdat de cliënt bij vlagen zeer agressief is of door zijn overmatig middelengebruik niet in staat is om voor zijn kinderen te zorgen. Ook al kan de beroepskracht geen uitspraak doen over de feitelijke situatie waarin de kinderen zich bevinden omdat hij geen contact met hen heeft, er is in dergelijke gevallen wel aanleiding voor nader onderzoek naar de omstandigheden waarin de kinderen verkeren.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld

De tweede stap is het overleg over de signalen. Om de signalen die in kaart zijn gebracht goed te kunnen duiden, is overleg met een deskundige collega noodzakelijk. Te denken valt bijvoorbeeld aan de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld of kindermishandeling binnen de eigen organisatie, of aan het zorg- en adviesteam van de school. Zo kan op basis van anonieme cliëntgegevens (daarnaast) ook het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld worden geraadpleegd. Bij een vermoeden van (dreigende) vrouwelijke genitale verminking of eengerelateerd geweld zal doorgaans een beroep moeten worden gedaan op specifieke expertise.

Vermoedt het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld eermotieven achter het (dreigende) geweld dan kunnen zij zich onder andere over de veiligheidsrisico's laten adviseren door het Landelijk Expertisecentrum Eergerelateerd Geweld dat als zelfstandige eenheid is ondergebracht bij de politie Haaglanden.

NB: In dit basismodel is er voor gekozen om naast de collegiale consultatie zo nodig ook advies in te winnen bij het Steunpunt Huiselijk Geweld of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. De KNMG meldcode kindermishandeling vraagt van artsen, bij deze tweede stap, om naast collegiale consultatie, altijd advies te vragen aan het Steunpunt Huiselijk Geweld of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.

Stap 3: Gesprek met de cliënt

Na het collegiaal overleg en eventueel het adviesgesprek met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld, volgt een gesprek met de cliënt. Omdat openheid een belangrijke grondhouding is in de verschillende vormen van dienstverlening aan de cliënt, wordt in het stappenplan zo snel mogelijk contact gezocht met de cliënt (of met zijn ouders) om de signalen te bespreken. Soms zal het vermoeden door het gesprek worden weggenomen, dan zijn de volgende stappen van het stappenplan niet nodig.

Worden de zorgen over de signalen door het gesprek niet weggenomen, dan worden ook de volgende stappen gezet.

Heeft een beroepskracht behoefte aan ondersteuning bij deze stap, dan kan hij ook daarover advies vragen aan een collega of aan een aandachtsfunctionaris binnen de eigen organisatie of praktijk en/of aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

In het gesprek met de cliënt gaat het er om dat de beroepskracht:

1. Het doel van het gesprek uitlegt.
2. De signalen, dit wil zeggen de feiten die hij heeft vastgesteld en de waarnemingen die hij heeft gedaan, bespreekt.
3. De cliënt uitnodigt om daarop te reageren.
4. En pas na deze reactie zo nodig komt tot een interpretatie van wat hij heeft gezien en gehoord en wat hem in reactie daarop verteld is.

Geen gesprek met de cliënt

In de instructie bij deze stap wordt aangegeven in welke gevallen er kan worden afgezien van een gesprek met de cliënt. Het gaat om situaties waarin door het voeren van het gesprek de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen. Zo is het denkbaar dat een beroepskracht besluit om zijn vermoeden van seksueel misbruik of eergerelateerd geweld nog niet met de dader te bespreken omdat hij het risico aanwezig acht dat de dader zich, na dit gesprek, op het slachtoffer af zal reageren. Ook kan worden afgezien van een gesprek als er goede redenen zijn om aan te nemen dat de cliënt daardoor de contacten met de beroepskracht zal verbreken waardoor de cliënt uit het zicht raakt.

Gesprek met kinderen/leerlingen

Ook als een cliënt nog jong is, is het van belang dat de beroepskracht het gesprek met hem aangaat, tenzij dat vanwege zijn jeugdige leeftijd echt niet mogelijk of te belastend voor hem is. De beroepskracht beoordeelt zelf of een gesprek zinvol en mogelijk is, zo nodig in overleg met een collega of met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.

NB: Het kan van belang zijn om een kind even alleen te spreken, zonder dat zijn ouders daarbij aanwezig zijn zodat het kind zich vrij kan uiten. De beroepskracht hanteert hiervoor de regels die op zijn eigen sector van toepassing zijn. Zo zal een docent zonder veel omhaal gewoon een gesprek met een van zijn leerlingen aan kunnen knopen. Maar bij een uitnodiging aan een kind van 10 jaar voor een gesprek met de jeugdarts ligt dit anders. Als uitgangspunt geldt dat de ouders hierover vooraf behoren te worden geïnformeerd. Maar in verband met de veiligheid van het kind, van de beroepskracht, of die van anderen, kan ook in deze sector worden besloten om toch een eerste gesprek met het kind te voeren zonder dat de ouders hierover van te voren worden geïnformeerd.

Gesprek met de ouder(s)

Normaal gesproken zal er, als het om een minderjarige cliënt gaat, ook een gesprek over de signalen worden gevoerd met de ouder(s). Dit is niet alleen van belang als de ouders mogelijk betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de mishandeling, maar ook als dit niet aan de orde is. Want de ouders behoren, zeker als zij het gezag uitoefenen, als regel te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt.

NB: Een gesprek met (een van) de ouders kan achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind of die van anderen. Bijvoorbeeld als de beroepskracht redenen heeft om aan te nemen dat hij het kind dan uit het oog zal verliezen omdat de ouders het kind van school zullen halen, of niet meer naar de kinderopvang zullen brengen, of dat het eerdergerelateerd geweld zal escaleren.

Stap 4: Wegen van het geweld of de kindermishandeling

Na de eerste drie stappen beschikt de beroepskracht al over redelijk veel informatie: de beschrijving van de signalen die hij heeft vastgelegd, de uitkomsten van het gesprek met de cliënt en het advies van deskundigen.

In stap 4 komt het er op aan dat de beroepskracht deze informatie weegt. Deze stap vraagt van de beroepskracht dat hij het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling inschat, evenals de aard en de ernst van dit geweld.

Beschikt de organisatie of beroepsgroep over een risicotaxatie-instrument, dan gebruikt de beroepskracht dit instrument bij zijn weging. Vanzelfsprekend kan ook bij deze stap advies worden ingewonnen bij deskundigen zoals de aandachtsfunctionaris, het zorg- en adviesteam of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

NB: In de KNMG Meldcode voor artsen is deze stap bij stap 5 inbegrepen. De KNMG Meldcode adviseert artsen om, als extra stap, zo nodig informatie in te winnen bij andere professionals die zijn betrokken bij het gezin.

Zie: Artsen en Kindermishandeling, Meldcode en Stappenplan, Utrecht, september 2008, p.17 ev. (stap 4) en p. 24 ev. (artikel 9). www.knmg.nl/publicaties

Stap 5: Beslissen: Hulp organiseren of melden

Na de weging van stap 4 komt de beroepskracht, zo nodig ondersteund door deskundigen, tot een besluit: zelf hulp organiseren of een melding doen. Waar het bij deze afweging om gaat is dat de beroepskracht beoordeelt of hij zelf, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in voldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren. In alle gevallen waarin hij meent dat dit niet of maar gedeeltelijk het geval is, doet hij een melding.

Hulp organiseren en effecten volgen

Meent de beroepskracht dat hij met zijn organisatie of praktijk de cliënt voldoende kan beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling, dan biedt of organiseert hij de hulp die daarvoor nodig is. Hij volgt de effecten van deze hulp en doet alsnog een melding als het geweld niet blijkt te stoppen of opnieuw oplaat.

Melden

Meent de beroepskracht dat hij met zijn organisatie of praktijk niet in staat is om de cliënt voldoende te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling, dan doet hij een melding zodat de signalen nader kunnen worden onderzocht en acties in gang kunnen worden gezet die de cliënt en zijn gezinsleden voldoende beschermen.

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling doet na een melding onderzoek naar de signalen. Dit wil zeggen dat de medewerkers in gesprek gaan met de ouders en met beroepskrachten die met het kind te maken hebben. Op basis van de resultaten van dit onderzoek besluit men wat er moet gebeuren. Vaak zal vrijwillige hulp in gang worden gezet, maar het Advies- en Meldpunt kan ook beslissen om een melding te doen bij de Raad voor de Kinderbescherming en/of om aangifte van mishandeling te doen bij de politie.

Het Steunpunt zal na een melding contact zoeken met de cliënt om te beoordelen welke hulp noodzakelijk is, om vervolgens deze hulp voor het slachtoffer en de pleger (in het kader van Wet tijdelijk huisverbod) te organiseren en hen daarvoor zo nodig te motiveren.

Sluit in de melding aan bij de feiten

Bij een melding dient de melder zo veel mogelijk zijn signalen te melden, dit wil zeggen de feiten en gebeurtenissen die zijn waargenomen. Meldt de melder ook feiten en gebeurtenissen die anderen hebben gezien of gehoord, dan moet hij deze 'andere bron' duidelijk in de melding noemen.

'Een melding is geen eindpunt. Het stappenplan geeft aan wat de beroepskracht, na zijn melding, kan doen om de cliënt of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen.'

Contact met de cliënt of zijn ouder(s) over de melding en de inspanning om toestemming voor de melding te krijgen

Als hoofdregel geldt dat de beroepskracht, voordat hij een melding doet, contact zoekt met de cliënt over de melding. Hij legt hem uit dat hij een melding wil doen, wat een

melding voor de cliënt betekent en wat het doel van de melding is. Vervolgens vraagt de beroepskracht de cliënt om een reactie hierop. Laat de cliënt merken dat hij bezwaar heeft tegen de melding, dan gaat de beroepskracht over deze bezwaren met de cliënt in gesprek en bekijkt hij hoe hij aan deze bezwaren tegemoet kan komen. Blijven de bezwaren van de cliënt desondanks overeind, dan maakt de beroepskracht een afweging. Hij weegt de aangevoerde bezwaren af tegen de noodzaak om de cliënt of een ander tegen het geweld of de mishandeling te beschermen door een melding te doen. Daarbij betreft hij in ieder geval de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of een ander daartegen te beschermen.

Op deze manier spant de beroepskracht zich in om toestemming van de cliënt te krijgen. Alleen in die gevallen waarin dit hem niet lukt, ook niet nadat hij in gesprek is gegaan over de bezwaren van de cliënt, komt het doen van een melding zonder toestemming van de cliënt in beeld. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar deel III van dit basismodel.

Positie van de jeugdige cliënt en zijn ouder(s)

Is de cliënt nog geen 12 jaar oud, dan voert de beroepskracht het gesprek zoals hierboven beschreven met de ouder(s) van de cliënt. Is de cliënt 12 jaar en nog geen 16 dan wordt het gesprek gevoerd met de cliënt en of met de ouder.

Melding zonder gesprek met de cliënt of zijn ouders

In de instructie bij de vijfde stap wordt aangegeven in welke gevallen er kan worden afgezien van contacten met de cliënt (en of zijn ouders) over de melding. Het gaat om situaties waarin de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen. Ook kan van een gesprek worden afgezien als er goede redenen zijn om aan te nemen dat de cliënt de contacten met de beroepskracht zal verbreken waardoor de cliënt uit het zicht raakt.

Bekendmaken van de identiteit van de melder bij vermoedens van kindermishandeling

Artikel 55 van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg geeft als hoofdregel dat de identiteit van de melder door het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling aan het gezin bekend wordt gemaakt.

Een melder kan echter ten opzichte van het gezin anoniem blijven als de melding:

1. Een bedreiging vormt of kan vormen voor de jeugdige, voor andere jeugdigen of voor de beroepskracht of zijn medewerkers; of
2. De vertrouwensrelatie zou kunnen verstoren tussen de beroepskracht en de cliënt of zijn gezin.

NB: Het Steunpunt Huiselijk Geweld kent (nog) geen specifieke regeling op dit punt. In het algemeen kan worden gezegd dat ook hier openheid over meldingen de hoofdregel is en dat, bij wijze van uitzondering, vooral op grond van overwegingen in verband met de veiligheid de identiteit van de melder voor de betrokkenen kan worden afgeschermd.

Inspanningen na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als een beroepskracht een melding doet, geeft het stappenplan daarom aan dat de beroepskracht in zijn contact met het Steunpunt

Huiselijk Geweld of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling ook bespreekt wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening kan doen om de cliënt of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. Dit is uitdrukkelijk in stap 5 bij de melding opgenomen om duidelijk te maken dat de betrokkenheid van de beroepskracht bij de cliënt na de melding niet ophoudt. Van hem wordt verwacht dat hij, naar de mate van zijn mogelijkheden, de cliënt blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk Geweld houden melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

AMK Algemeen Meldpunt Kindermishandeling, telefoonnummer. 0900 123123 /088 8567800

Steunpunt Huiselijk Geweld en Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Advies

Bij iedere stap van de meldcode geldt dat er altijd contact op kan worden genomen met het Steunpunt Huiselijk Geweld of het Advies en Meldpunt Kindermishandeling; deze laatste maakt deel uit van het Bureau Jeugdzorg. Bij het Steunpunt en het Meldpunt is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De medewerkers kunnen ook adviseren over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken met cliënten over de signalen. Bij het vragen van advies zet het Meldpunt of het Steunpunt zelf geen stappen in de richting van de cliënt of die van anderen. Het advies is dus uitsluitend gericht tot de adviesvrager. Alle melders van een vermoeden van kindermishandeling worden door het AMK geïnformeerd over wat er met hun informatie is gedaan.

NB: Adviesgesprekken vinden plaats op basis van anonieme cliëntgegevens, voor een adviesgesprek heeft u uw beroepsgeheim dus niet te verbreken.

Melden

Als er bij het volgen van de stappen wordt besloten tot het doen van een melding, neemt het Advies en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld het onderzoek naar het huiselijk geweld of de kindermishandeling over. Het Advies en Meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk Geweld houden melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

NB: Bij een melding moeten cliëntgegevens worden verstrekt omdat het Meldpunt of het Steunpunt anders geen acties in gang kan zetten naar aanleiding van de melding.

Gaat het om huiselijk geweld waarbij meerderjarigen zijn betrokken, dan kan de melding worden gedaan bij het Steunpunt Huiselijk Geweld telefoon 0900 126 26 26. Betreft het vermoeden mishandeling van kinderen of jongeren tot 18 jaar, dus ook als

een kind getuige is van huiselijk geweld tussen andere huisgenoten, dan kan contact worden gezocht met het Advies en Meldpunt Kindermishandeling telefoon 0900 123 123 0.

Voor meer informatie over de werkwijze van het Advies en Meldpunt Kindermishandeling wordt verwezen naar het Protocol van handelen Advies en Meldpunten Kindermishandeling (juni 2009).

2.3 Verantwoordelijkheid van de organisaties om randvoorwaarden te scheppen voor een veilig werk- en meldklimaat

Voor het signaleren en het zetten van de stappen zijn een goede implementatie van de code en een veilig werkklimaat noodzakelijk. Daarom werkt dit basismodel ook de verantwoordelijkheden van de organisaties nader uit. Het gaat dan vooral om de implementatie van het stappenplan en om het scheppen van een veilig meldklimaat.

Concreet moet worden gedacht aan:

- Het informeren van beroepskrachten en cliënten over de meldcode die wordt gehanteerd en het doel daarvan.
- Het aanbieden van voldoende en regelmatig terugkerende opleidingen en trainingen voor de beroepskrachten.
- Het regelmatig evalueren van het gebruik van de meldcode op basis van de casuïstiek.
Dit draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de meldcode en van de bewustwording van de handelwijze van de professionals bij signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Het zorgen voor de beschikbaarheid van deskundigen die kunnen worden geraadpleegd.
- Het zicht houden op de effecten van de meldcode.
- Het maken van afspraken met de beroepskrachten (bijvoorbeeld in de ondernemingsraad) op welke wijze zijn organisatie hen zal ondersteunen als cliënten hen, in of buiten rechte, aanspreken op het zetten van de stappen van de meldcode.

Deze afspraken zijn belangrijk voor een veilig werk- en meldklimaat en maken de beroepskracht duidelijk dat het handelen volgens de code geen individuele keuze is maar (door de overheid opgelegd) beleid.

III. Beroepsgeheim, meldcode en meldrecht

3.1 Inleiding

In dit derde deel van de meldcode wordt enige achtergrondinformatie gegeven, met name over het beroepsgeheim, het wettelijk meldrecht en de verhouding tussen het beroepsgeheim en het meldrecht.

3.2 Inhoud en doel van het beroepsgeheim

Algemene zwijgplicht

Iedere beroepskracht die individuele cliënten hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt heeft een beroepsgeheim. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over de cliënt aan derden te verstrekken, tenzij de cliënt hem daarvoor toestemming heeft gegeven.

Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de cliënt het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken.

‘Al met al is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van het geheim waar nodig.’

De zwijgplicht geldt bijvoorbeeld voor maatschappelijk werkers, intern begeleiders, ouderenwerkers, jeugdhulpverleners, medisch hulpverleners, medewerkers in de kinderopvang en in peuterspeelzalen. Het beroepsgeheim geldt ook voor begeleiders en hulpverleners van de reclassering en van justitiële (jeugd)inrichtingen, al maakt het gedwongen kader van het strafrecht in sommige gevallen een zekere inbreuk op de zwijgplicht.

De hierboven beschreven algemene zwijgplicht voor hulpverleners en begeleiders is niet specifiek opgenomen in een bepaalde wet, maar wordt afgeleid uit de privacybepalingen uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (artikel 8) en uit de Grondwet (artikel 10). Deze bepalingen worden nog eens ondersteund door artikel 272 Wetboek van Strafrecht dat een verbod bevat op het verbreken van geheimen die aan de beroepskracht zijn toevertrouwd.

Specifieke zwijgplicht

Een aantal beroepsgroepen kent een specifieke zwijgplicht die is geregeld in een ‘eigen’ wet.

Dit geldt bijvoorbeeld voor medische hulpverleners, zoals artsen en verpleegkundigen. Zij vinden hun zwijgplicht in artikel 88 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en in artikel 7:457 Burgerlijk Wetboek. Voor beroepskrachten in de jeugdzorg is de zwijgplicht specifiek geregeld in artikel 53 van de Wet op de jeugdzorg. Vertrouwensinspecteurs in het onderwijs kennen een eigen bepaling over de omgang met hun zwijgplicht in artikel 6 van de Wet op het onderwijstoezicht.

Paradox van de geheimhoudingsplicht

Er doet zich bij de omgang met de zwijgplicht een zekere paradox voor. De zwijgplicht is hét instrument bij uitstek om er voor te zorgen dat mensen naar de beroepskracht toe komen en ook bereid zijn om open over hun zorgen te spreken. Ze mogen er immers op vertrouwen dat hun verhaal niet zomaar elders terechtkomt. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een cliënt die dringend hulp nodig heeft juist niet geholpen wordt omdat de beroepskracht meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet in mag grijpen.

Al met al is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van het geheim waar nodig. Het basismodel meldcode wil daarin een handreiking bieden voor zover het gaat om signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Vragen van toestemming

Bij het verstrekken van gegevens van een cliënt aan een ander, dus ook bij het doen van een melding aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld, geldt als hoofdregel dat de beroepskracht zich inspannt om toestemming voor zijn melding te krijgen. Het basismodel schetst daarvoor de werkwijze. Geeft de cliënt zijn toestemming, dan kan een melding worden gedaan. Weigert de cliënt ondanks de inspanning van de beroepskracht zijn toestemming, dan houdt het niet op maar maakt de beroepskracht een nieuwe afweging, zie daarover paragraaf 3.3.

NB1: De Wet bescherming persoonsgegevens bepaalt dat een cliënt vanaf zijn 16e jaar zelf toestemming geeft aan een beroepskracht voor het verstrekken van zijn gegevens aan een ander (al dan niet in de vorm van het doen van een melding). De Wet op de jeugdzorg en de Wet inzake de geneeskundige behandelingsovereenkomst geven een cliënt dit recht zelfs al vanaf zijn 12e jaar. Toch moet over een melding, als het gaat om een cliënt vanaf 12 of 16 jaar die nog thuis woont, ook gesproken worden met zijn ouders. Want bij de melding worden doorgaans niet alleen gegevens over de jongere verstrekt maar ook over zijn ouder(s).

NB2: Van het vragen van toestemming kan worden afgezien in verband met de veiligheid van de cliënt, van de beroepskracht of die van anderen.

3.3 Conflict van plichten

Zo oud als de zwijgplicht is ook de notie dat een beroepskracht door zijn beroepsgeheim in de knel kan komen. Er kunnen zich situaties voordoen waarin de beroepskracht alleen door te spreken zijn cliënt kan helpen, terwijl hij voor dit spreken geen toestemming krijgt. Er kan in dat geval sprake zijn van een conflict van plichten. De plicht om te zwijgen vanwege het beroepsgeheim botst met de plicht om de cliënt te helpen juist door met een ander over hem te spreken. Het gaat dan altijd om een cliënt die zich in een ernstige situatie bevindt en die alleen kan worden geholpen door een ander bij de aanpak te betrekken.

In de (tucht)rechtspraak wordt in geval van een conflict van plichten erkend dat een beroepskracht ook zonder toestemming van de cliënt over hem mag spreken. Uiteraard moet een dergelijk besluit om de zwijgplicht te doorbreken zorgvuldig worden genomen.

Als hulpmiddel bij de besluitvorming over het verbreken van de geheimhoudingsplicht wordt verwezen naar de website www.huiselijkgeweld.nl/cgi-bin/beroepsgeheim.cgi

Beantwoording van de volgende vijf vragen leidt doorgaans tot een zorgvuldige besluitvorming:

1. Kan ik door te spreken zwaarwegende belangen van mijn cliënt of van zijn kinderen behartigen?
2. Is er een andere mogelijkheid om ditzelfde doel te bereiken zonder dat ik mijn beroepsgeheim hoeft te verbreken?
3. Waarom is het niet mogelijk om toestemming van de cliënt te vragen of te krijgen voor het bespreken van zijn situatie met iemand die hem kan helpen?
4. Zijn de belangen van de cliënt die ik wil dienen met mijn spreken zo zwaar dat deze naar mijn oordeel opwegen tegen de belangen die de cliënt heeft bij mijn zwijgen?
5. Als ik besluit om te spreken aan wie moet ik dan welke informatie verstrekken zodat het geweld of de mishandeling effectief kan worden aangepakt?

Positie van de cliënt

Bij het besluit om de geheimhouding te doorbreken, speelt de positie van de cliënt een belangrijke rol. Bij cliënten die zich in een afhankelijke positie bevinden waardoor ze minder goed in staat zijn zelf op te treden tegen mishandeling of geweld, zal een beroepskracht eerder dan 'gemiddeld' kunnen besluiten dat hij zijn zwijgplicht verbreekt. Te denken valt op de eerste plaats aan kinderen en jongeren. Het kan dan gaan om kinderen die zelf cliënt zijn van de beroepskracht of om de kinderen van de cliënt.

Meerderjarigen beslissen in beginsel zelf over de wijze waarop ze hun leven inrichten en of ze daarin hulp of andere inmenging wensen. Dit zelfbeschikkingsrecht is een belangrijk uitgangspunt bij het bieden van hulp aan cliënten. Maar dit uitgangspunt is niet absoluut.

Er zijn situaties waarin een inbreuk op de zelfbeschikking noodzakelijk kan zijn omdat de cliënt in een zeer ernstige situatie verkeert.

In geval van huiselijk geweld kan dit zeker aan de orde zijn. Uit onderzoek is gebleken hoezeer slachtoffers gevangen kunnen zitten in hun situatie, zodanig dat ze daar op eigen kracht niet uit komen. De beroepskracht zal zich eerst tot het uiterste in moeten spannen om de toestemming van zijn cliënt te krijgen.

Maar krijgt hij deze niet, dan kan hij zich daar niet zondermeer bij neerleggen. Hij dient de ernst van de situatie waarin de cliënt zich bevindt af te wegen tegen het gegeven dat de cliënt hem geen toestemming geeft voor het doen van een melding.

Komt hij tot de slotsom dat de cliënt, vanwege de ernst van het huiselijk geweld, tegen dit geweld moet worden beschermd, dan doet hij een melding, ook al heeft hij daarvoor geen toestemming. Hij komt dan in feite tot de conclusie dat het zware belang van zijn geheimhoudingsplicht in deze specifieke situatie moet wijken voor het nog zwaardere belang van het beschermen van zijn cliënt tegen zwaar en/of structureel geweld.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Beoordeling van een besluit over het doorbreken van het beroepsgeheim

Zou achteraf aan een toetsende organisatie gevraagd worden om een oordeel te geven over het optreden van de beroepskracht, dan wordt vooral de zorgvuldigheid beoordeeld waarmee het besluit om de geheimhouding te verbreken tot stand is gekomen.

Daarbij wordt onder andere gelet op:

- Collegiale consultatie.
- Raadpleging van het Steunpunt Huiselijk Geweld of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.
- Aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen.
- Zorgvuldige en concrete afweging van belangen.
- De contacten die er met de cliënt zijn geweest over de melding. Concreet gaat het er dan om of de beroepskracht zich, gelet op zijn mogelijkheden en op de omstandigheden waarin de cliënt verkeert, heeft ingespannen om de cliënt toestemming te vragen of om hem te informeren, indien het verkrijgen van toestemming niet mogelijk bleek.

Als hulpmiddel bij de besluitvorming over het verbreken van de geheimhoudingsplicht en het doen van een melding, wordt verwezen naar de website van de privacy helpdesk van het Ministerie van Justitie, www.huiselijkgeweld.nl/cgi-bin/beroepsgeheim.cgi

NB: Het is, ook in verband met de toetsbaarheid van het besluit achteraf, belangrijk om een besluit over het melden van een cliënt zonder dat hij daarvoor zijn toestemming heeft gegeven zorgvuldig vast te leggen. Niet alleen de melding dient te worden vastgelegd, ook de belangen die zijn afgewogen en de personen die van tevoren over het besluit zijn geraadpleegd.

3.4 Wettelijk meldrecht

Voor vermoedens van kindermishandeling is het leerstuk van het conflict van plichten nog eens bevestigd in artikel 53 lid 3 van de Wet op de jeugdzorg dat een uitdrukkelijk meldrecht bevat. Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft op basis van dit wettelijk meldrecht het recht om vermoedens van kindermishandeling, zo nodig zonder toestemming van het kind en/of de ouder, bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling te melden. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de beroepskracht om op verzoek van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling informatie over het kind en/of zijn ouders te verstrekken, eveneens zo nodig zonder toestemming van het kind en/of de ouder.

Voor vermoedens van huiselijk geweld waarbij alleen meerderjarigen zijn betrokken, zal de voorgenomen wet meldcode een vergelijkbaar wettelijk meldrecht gaan bevatten. Zolang deze wet en het daarin opgenomen meldrecht er nog niet zijn, biedt het conflict van plichten uitkomst in die gevallen waarin geen toestemming wordt verkregen - of kan worden gevraagd - en een melding toch noodzakelijk is om het geweld te stoppen en de cliënt tegen dit geweld te beschermen.

IV. Vaststelling meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van

Ver. SmdB Rehoboth Urk

Overwegende

- dat de Ver. SmdB Rehoboth Urk verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij de Ver. SmdB Rehoboth Urk op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen.
- Dat Ver. SmdB Rehoboth Urk een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen Ver. SmdB Rehoboth Urk werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Dat de Ver. SmdB Rehoboth Urk in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt.
- Dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eer gerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.
- Dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.
- Dat onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor de Ver. SmdB Rehoboth Urk werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt.
- Dat onder cliënt in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende

- De Wet bescherming persoonsgegevens;
- De Wet op de jeugdzorg;
- De Wet maatschappelijke ondersteuning

- De privacy reglementen

Stelt de genoemde Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat uw cliënt of zijn gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet.

In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de Raad voor de Kinderbescherming of met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg en/of de politie vragen om hulp te bieden.

V. Huiselijk geweld.

Werkinstructie huiselijk geweld Noordoostpolder / Urk

Dit stappenplan is opgesteld n.a.v. het convenant huiselijk geweld Flevoland.

Doel:

De jeugdverpleegkundige gaat door middel van dit stappenplan op een eenduidige wijze om met het hulpverleningsproces huiselijk geweld ten aanzien van zwangeren en gezinnen met kinderen van 0 – 4 jaar, zodat zo spoedig mogelijk de juiste hulpverlening wordt ingezet.

Verantwoordelijke medewerkers:

Jeugdverpleegkundigen die werkzaam zijn in de gemeente Noordoostpolder en Urk.

Naar aanleiding van het convenant huiselijk geweld Flevoland is er de afspraak gemaakt dat alle meldingen van huiselijk geweld waarbij zwangeren en kinderen van 0-19 jaar betrokken zijn door de politie d.m.v. een zorgmeldformulier aan Bureau Jeugdzorg (BJZ) worden doorgegeven. BJZ beoordeelt de melding en koppelt dit terug aan de jeugdgezondheidszorg. (JGZ) van de GGD of ZONL afhankelijk van de leeftijd van het kind.

Er is een afspraak gemaakt met de politie dat ze het gezin meedelen dat BJZ en de jeugdverpleegkundige op de hoogte worden gesteld over de situatie en dat een van de twee contact opneemt met het gezin hierover.

Indien er vragen zijn voor de politie kun je contact op nemen met Jeugd en veiligheid:

Het algemene nummer van de politie is: 0900-8844

E-mailadres: jeugdpolitie.nop-urk@flevoland.politie.nl

Voor vragen of onduidelijkheden kun je terecht bij de zorgcoördinatoren plus.

In de map huiselijk geweld (jgz nop) zit een schema waarin alle meldingen worden genoteerd. (elektronisch).

Stap 1

Wanneer er een melding van huiselijk geweld is bij zwangeren en kinderen van 0-19 jaar maakt de politie een zorgmeldformulier op en stuurt deze naar BJZ.

Stap 2

BJZ beoordeelt de melding en handelt binnen 1 à 2 werkdagen als volgt:

- Is er sprake van lichte, dan wel incidentele problematiek dan pakt de JGZ de melding op.
- Is de jeugdige of broertje/zusje onder behandeling bij iemand van BJZ, dan wordt de melding intern doorgestuurd met verzoek deze binnen enkele dagen bij BJZ verder op te pakken. BJZ neemt zelf contact op met ouders en onderzoekt de aard van de melding.
- Wanneer bekend is dat de jeugdige een IQ onder de 85 heeft, wordt de melding doorgestuurd naar MEE. MEE kijkt welke hulpverlening het beste bij het gezin past en gaat dit inzetten.

- BJZ stuurt de melding door naar het AMK met verzoek tot het doen van verder onderzoek. Het AMK krijgt alleen de meldingen die voor hen bestemd zijn. BJZ koppelt de informatie terug aan de politie en JGZ (naar wie de melding doorgestuurd is, intern/extern.) via de mail.

Stap 3

De Aandachtsfunctionaris kindermishandeling en huiselijk geweld krijgt de mail met zorgmeldformulier en de eventuele te ondernemen actie door de JGZ van BJZ binnen. Wanneer er in het gezin kinderen van 0-4 jaar en van 4-19 jaar bij betrokken zijn, vindt er overleg plaats tussen de aandachtsfunctionaris km en hg van de Zorggroep en de aandachtsfunctionaris km en hg van de GGD en wordt er afgesproken wie er contact met het gezin opneemt. Onderling wordt contact onderhouden over het gezin. De jeugdverpleegkundige krijgt de melding en de eventuele acties die al genomen zijn omschreven op het actieplan (punt A en B, bijlage 1) van de aandachtsfunctionaris toegemailed. De aandachtsfunctionaris zal hierover overleg hebben met de jeugdverpleegkundige en stelt samen een plan van aanpak op (zie fase 3 van stappenplan meldcode kindermishandeling)

Stap 4

Wanneer er een melding huiselijk geweld is binnengekomen waarbij een zwangere is betrokken, wordt er, als BJZ verder geen actie onderneemt, een prenataal huisbezoek vanuit het Stevig Ouderschap gebracht.

Stap 5

Voordat de jeugdverpleegkundige een huisbezoek brengt, maakt ze de afweging of ze alleen het huisbezoek brengt of samen met een collega / stagiaire of andere discipline. Het is de regel dat wanneer de jeugdverpleegkundige alleen op huisbezoek gaat, ze dit doorgeeft aan haar collega's.

Stap 6

De jeugdverpleegkundige brengt (on)gepland een huisbezoek en bespreekt de melding met de betrokkenen. De jeugdverpleegkundige deelt mee dat zij (de jeugdverpleegkundige) betrokken is bij een casuïstiekoverleg en dat deze melding daarin besproken wordt. Wanneer die ouder(s) hier geen toestemming voor geven, leggen we de ouders uit dat het belang van de kinderen voorop staat en dat wij ons dan gaan beroepen op overmacht. In veel gevallen is het wenselijk dat de ouder(s) hulp gaan vragen bij de hulpverlening. Onze taak is om ouder(s) te motiveren en te stimuleren en hen daarin de weg te wijzen. Het kan ook zo zijn dat de jeugdverpleegkundige hen voorstelt aan een collega (b.v. AMW) die meer ervan afweet. (warme toeleiding)

Stap 7

Wanneer de ouders hulp hebben aanvaard, monitort de JGZ-medewerker na maximaal 4 weken de hulpverlening.

Het kind waarbij (een vermoeden van) kindermishandeling / huiselijk geweld is geweest / heeft plaatsgevonden blijft de JGZ-medewerker de situatie gedurende 1 jaar volgen d.m.v. telefonisch contact, huisbezoek of contactmoment op het consultatiebureau.

Stap 8

Alle genomen acties, verwijzingen, gespreken met ouders en ander hulpverleners worden vastgelegd in het actieplan. Het is van belang dat het actieplan up to date blijft en dat de meest recente versie in KD+ staat

Concreet, in het kort:

De meldcode is verplicht bij signalen/vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Er zijn vijf stappen:

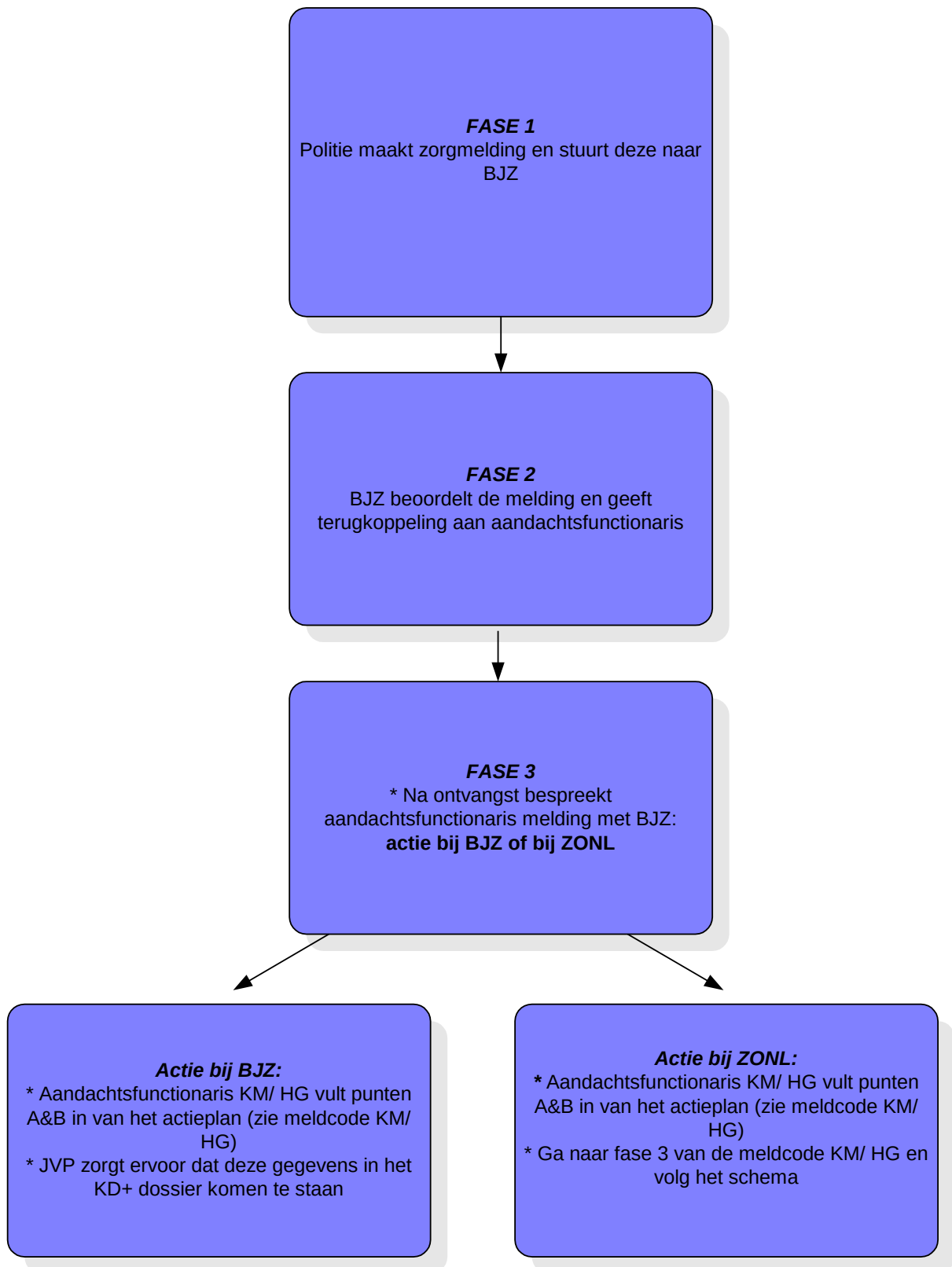
- in kaart brengen van de signalen
- collegiale consultatie en evt. raadplegen Veilig Thuis
- gesprek met de ouder(s)
- bepalen met hulp van afwegingskader of er sprake is van acute of structurele onveiligheid. Bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen
- bij acute of structurele onveiligheid; altijd melden via Veilig Thuis. Daarnaast is zelf hulp verlenen of organiseren ook mogelijk

Meldplicht bij seksueel misbruik in het onderwijs: door medewerker jegens minderjarige leerling (ontucht, aanranding, verkrachting of grooming)

6 stappen:

- een medewerker heeft een vermoeden van of informatie over een zedendelict, gepleegd door een medewerker van de school jegens een minderjarige leerling
- De medewerker meldt dit bij het bevoegd gezag
- het bevoegd gezag overlegt met de vertrouwensinspecteur
- er is een redelijk vermoeden van een strafbaar feit
- het bevoegd gezag informeert (ouders van) klager en aangeklaagde dat aangifte wordt gedaan
- het bevoegd gezag doet aangifte bij politie of justitie

Werkinstructie Huiselijk Geweld NOP/Urk

VI. Actieplan Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld

Naam kind
Geb.datum
Datum
CB-team

A: Analyse van de situatie

1. Wat zijn de concrete signalen (kind, ouder, omgeving) en wie signaleert dit?

--

2. Sinds wanneer worden de signalen opgemerkt? Door wie?

Datum:

Door wie:

3. Waardoor is de zorg ontstaan? Bij wie?

--

B: Eerdere acties

1. Welke acties zijn er al ondernomen? Wanneer en door wie?

Welke acties:

Datum :

Door wie:

2. Wat is al met ouders besproken? Wanneer en door wie?

Datum

Door wie

Kort verslag van het gesprek

.

3. Hoe vaak en wanneer komen de signalen voor? Nemen de signalen toe in intensiteit of aantal?

Datum :

Signalen:.

Toename in intensiteit:

Aantal :

4. Wordt de zorg/ het vermoeden ook door anderen gedeeld? Wanneer, wat en door wie?

Datum

Zorg/vermoeden van anderen:

Wat

Door wie

5. Zijn er ook signalen van broers of zussen. Wanneer en bij wie?

Datum

Signalen;

Bij wie

6. Vragen voor de aandachtsfunctionaris?

--

C. Plan van aanpak

1.

Beschrijf hoe en wanneer de nodige acties door wie en met welk doel worden ingezet.

Hoe:

Wanneer:

Wie

Doel:

. D. Terugkoppeling

Hoe, aan wie en wanneer worden bevindingen teruggekoppeld en vastgelegd?

Hoe

Aan wie:

Wanneer

Datum + tijd volgend overlegmoment en met wie

Datum en tijd

Met wie

E. Resultaten acties uit plan van aanpak

Beschrijf per actie de datum en of deze is uitgevoerd, hoe het is gegaan en wat de uitkomst is.

Actie 1:

--

F. Vervolg plan van aanpak

Beschrijf z.n. hoe en wanneer vervolgacties door wie en met welk doel worden ingezet.

Datum

Vervolgacties

Wie

Doel

Datum :

Vervolgacties

Wie

Doel

Indien nodig

**Datum volgend overlegmoment + tijd en met wie
(uiterlijk vier weken na dit overleg)**

Datum en tijd

Met wie

Bijlage 8: Protocol Sociale Media³

protocol Sociale Media

Inleiding

Sociale media zoals Hyves, Twitter, Facebook, YouTube en LinkedIn bieden de mogelijkheid om te laten zien dat je trots bent op je school en kunnen een bijdrage leveren aan een positief imago van de scholen van Schoolvereniging Rehoboth. Van belang is te beseffen dat je met berichten op sociale media (soms onbewust) de goede naam van de school en betrokkenen ook kunt schaden. Om deze reden vragen wij om bewust met de sociale media om te gaan.

Essentieel is dat, net als in communicatie in de normale wereld, de onderwijsinstellingen en de gebruikers van sociale media de reguliere fatsoensnormen in acht blijven nemen en de nieuwe mogelijkheden met een positieve instelling benaderen.

Schoolvereniging Rehoboth vertrouwt erop dat medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen verantwoord om zullen gaan met sociale media en heeft deze daarvoor deze richtlijnen opgesteld:

1. Je bent zelf verantwoordelijk.
Plaats geen berichten die het imago van de scholen of Schoolvereniging Rehoboth kunnen schaden. Houd rekening met de privacy van anderen en plaats niet zomaar zonder toestemming foto's en/of filmpjes op internet. Bij twijfel geldt altijd: niet plaatsen!
2. Hou privé en werk gescheiden.
Zorg ervoor dat je privémening niet verward kan worden met officiële standpunten van de scholen of Schoolvereniging Rehoboth. Neem contact op met je directeur en/of Algemene Directie als online communicatie dreigt te ontsporen.
3. Werktijd en leerlingen
Het is medewerkers en leerlingen niet toegestaan om tijdens de lessen actief te zijn op sociale media tenzij door de schoolleiding respectievelijk leraren hiervoor toestemming is gegeven. Het is medewerkers niet toegestaan om 'vrienden' te worden met leerlingen op sociale media.
4. Geef nooit vertrouwelijke informatie over de scholen of Schoolvereniging Rehoboth!
Bijdragen op Twitter en andere social media blijven altijd vindbaar via Google!
5. Wel doen/niet doen
Wel doen:
 - spreek altijd op persoonlijke titel
 - maak je bronnen kenbaar
 - spreek altijd met respect over anderen
 - respecteer copyright, gebruik nooit materiaal zonder toestemming
Niet doen:
 - werk vanuit de geldende waarden en normen
 - plaats geen dingen die jezelf of anderen in verlegenheid brengen

³ zie ook de gedrags- en integriteitscode in het Veiligheidsplan van de Vereniging